

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.19.56

Inventaris van het archief van de Heren van Voorne, Burggraven van Zeeland, 1272-1371

Versie: 15-12-2020

J.C. Kort

Nationaal Archief, Den Haag 1972

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
De heerlijkheid Voorne en het burggraafschap van Zeeland.....	7
De heren en vrouwen van Voorne.....	9
Genealogie van de heren van Voorne.....	12
De heren van Heenvliet.....	12
Genealogie van de heren van Heenvliet.....	13
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	14
Het archief in zijn geheel.....	14
De inventaris van verloren stukken.....	15
De verwerving van het archief.....	17
Inhoud en structuur van het archief.....	18
Inhoud.....	18
Het register Voorne A.B., 1284-1367, Cas L.....	18
Verantwoording van de bewerking.....	24
Inventaris en regestenlijst.....	24
Verwant materiaal.....	26
Beschikbaarheid van kopieën.....	26
Verwante archieven.....	26
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	27
A Stukken betreffende rechten en bevoegdheden.....	27
B Stukken betreffende het bestuur van de heerlijkheid en het burggraafschap en het beheer van de bijbehorende goederen.....	28
I Leenzaken.....	28
II Wetgeving en gerechtelijke zaken.....	28
III Handel en scheepvaart.....	29
IV Kerkelijke Zaken.....	29
C Stukken betreffende relaties met andere heren.....	30
I De heren van Heenvliet.....	30
II De heer van Arkel.....	30
D Register.....	31
Bijlagen.....	35
Regesten.....	35
Concordantie I - van de inventaris van Cornelis Suys uit 1552 op de onderhavige.....	39
Concordantie II - van de onderhavige inventaris op diverse oude inventarissen.....	42
Concordantie III - van thans verloren stukken, die evenwel afgeschreven zijn in inv.nr. 29, op diverse oude inventarissen.....	42
Negatieven.....	43

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Heren van Voorne, Burggraven van Zeeland

Archiefbloknummer:

35293

Omvang:

30 inventarisnummer(s) ; 0,30 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte teksten. Dit zijn middeleeuwse stukken geschreven in het Oudhollandse gotische cursief.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Heren van Voorne

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat stukken betreffende de rechten en bevoegdheden van de heren van Voorne, met onder meer akten van belening, en stukken betreffende het bestuur van de heerlijkheid en het beheer van de bijbehorende goederen, waaronder akten betreffende leenzaken, een aan Den Briel uitgegeven keur en akten betreffende handel, scheepvaart en kerkelijke zaken. Daarnaast bevat het enige akten betreffende de heren van Heenvliet en de heer van Arkel en het register "Voorne A.B.", een register dat voornamelijk akten bevat die van de heren van Voorne zijn uitgegaan.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Heren van Voorne, Burggraven van Zeeland, nummer toegang 3.19.56, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Heren van Voorne, 3.19.56, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

DE HEERLIJKHEID VOORNE EN HET BURGGRAAFSCHAP VAN ZEELAND

In de Middeleeuwen is de heerlijkheid Voorne gelegen op de grens van Holland en Zeeland. Zij beslaat meer dan het huidige eiland van deze naam. Zo wordt Westvoorne, het tegenwoordige eiland Goeree, tot de eigenlijke heerlijkheid gerekend. In de loop der tijd zijn echter ook gebieden over de Maas verworven. Deze worden tot Holland gerekend. Eenzelfde uitbreiding is in zuidelijke richting over het Flakkee waar te nemen. De gebieden, genaamd Roxenisse, Bommenede, Dirksland, Zwartee, Zomerland en Grijsoord, thans delen van Schouwen en Overflakkee, worden tot Zeeland gerekend.

Behalve dit geheel heeft de heer van Voorne ook elders door erfenis, verwerving, opdrachten of op andere wijze rechten of bezittingen verkregen. Zo treft men deze buiten het reeds genoemde gebied ook aan in (West-)Friesland, Utrecht, de Betuwe, Zuid-Holland, Vlaanderen, het Overkwartier van Gelre en in Kleef. Hoogst opmerkelijk is hier de verhouding tot Putten en het land achter Dordrecht, beiden door leenbanden verbonden aan de heren van Voorne. Het schijnt wel te gaan om een oud samenstel van rechten, dat tot ontwikkeling is gekomen in de nabijheid van de rivieren.

Voor het hollands leengoed, gehouden door de heren van Voorne, bestond een merkwaardig soort erfrecht, dat de heren nauw bond aan de fortuin van de graven van Holland. Zij hielden dat leen namelijk zoals deze graven (het) van het heilige roomse rijk hielden, dat wil dus zeggen met grafelijk erfrecht.¹ Tot het uitsterven van het Henegouwse huis in 1345 is Holland altijd als recht leen beschouwd. Met Voorne was dat dus ook het geval.

Een eerste vraag doet zich voor, die door vele gevolgd kan worden. Want wie zal in later tijden het voornse erfrecht nog kennen, wanneer alleen nog maar papieren getuigen aanwezig zijn, lastig te vinden en waarvan de tekst letterlijk voor meer dan één uitleg vatbaar is? Men zal begrijpen, dat het begrip van dit erfrecht - dat is de speciale verhouding van Voorne tot Holland - niet iedereen meer altijd even duidelijk voor ogen is blijven staan.

Dat is nog wel zo in het jaar 1337, wanneer het huis Voorne met Gerard van Voorne in mannelijke linie uitsterft. Dan beleent graaf Willem IV diens dochter Machteld en Dirk van Montjoie, haar man, als gunst met de heerlijkheid, die na haar dood aan de grafelijkheid zal terugvallen.² Zij beloven van hun kant de graaf met 150 ridders en knapen buiten het graafschap Holland en Zeeland te zullen dienen. Schijnbaar sprak het zo voor zichzelf, dat dit grote getal van manschappen onder een eigen banier optrok, dat het niet eens in de akte vermeld staat. Natuurlijk wist ieder tijdgenoot, dat de heer van Voorne baanderheer was.

Als Machteld van Voorne in het jaar 1372 sterft, komt de heerlijkheid inderdaad weer aan de grafelijkheid. Zij is daarna enige malen als erfdeel gegeven aan verwanten van de graaf van Holland. Binnen de provincie Holland heeft de administratieve zelfstandigheid van Voorne geduurd tot het einde van het Ancien Régime.

Voorzover na te gaan is het burggraafschap van Zeeland van beginne af aan waargenomen door de heren van Voorne. De aanvang zal reeds in het begin van de twaalfde eeuw geplaatst moeten worden.³ Meer in het bijzonder dringt het jaartal 1127 zich op, wanneer het graafschap Vlaanderen

1 Reg. nrs. 32 en 45 (met en zonder "het").

2 F. van Mieris, Groot charterboek der graaven van Holland, Leiden 1753-1755, dl. II, pp. 596-7.

3 Vgl. C. Dekker, Zuid-Beveland - Beveland-De historische geografie en de instellingen van een Zeeuws eiland in de Middeleeuwen, Assen 1971, pp. 398-400.

door een grote crisis geteisterd wordt na de moord op Karel de Goede.⁴ In vergelijking met de burggraafschappen van Vlaanderen komt dat van Zeeland echter vrij laat in de bronnen voor. Daar staat tegenover, dat de eersten al in het midden van de twaalfde eeuw over hun hoogtepunt heenraken.⁵ Bij het burggraafschap van Zeeland worden de bakens pas in het jaar 1328 verzet. Dan koopt graaf Willem III de specifieke rechten en inkomsten van de heren van Voorne af.⁶ Wanneer de heren nadien de belangen van de grafelijkheid in Zeeland waarnemen, geschiedt het niet meer uit eigen recht maar nog slechts op last van de graaf. Het spreekt vanzelf, dat deze moeilijk iemand anders het burggraafschap kan opdragen dan de heren van Voorne, die na de transactie van 1328 de titel mogen behouden.

Na de graaf is de burggraaf de hoogste macht in Zeeland. Wanneer deze recht spreekt in Zeeland zal hij dan ook de ereplaats aan de rechterzijde van de graaf innemen.

De vergoeding, aan het ambt verbonden, bestaat uit een kwart van die der graven van Holland aldaar. Omdat deze graven de bede in Zeeland bewesten Schelde moesten delen met de graven van Vlaanderen, ontvangt de burggraaf bewesten Schelde een achtste van de bede maar beoosten Schelde een vierde.

In het algemeen is het zijn taak om de graaf bij diens afwezigheid te vervangen. Meer in het bijzonder zijn de burggraaf een aantal taken op bestuurlijk gebied voorbehouden.⁷

In de eerste plaats rijdt hij het grafelijk schot in. Formeel werd het schot gezien als een bedrag, dat de schotplichtige over de verstreken heffingsperiode verzuimd had te betalen en waarin hij nu veroordeeld wordt. Zij worden door de boden gemaand om naar Middelburg te komen, waar de burggraaf op de gezette tijd hun namen doet voorlezen van de steenrol. Wanneer voldoening volgt is de schotplichtige van zijn verplichting af. In geval van verzuim zal de burggraaf echter beslag leggen op het goed van de wanbetaler tot het bedrag van de schuld, vermeerderd met een boete.

Ten tweede dient hij met allen, die hij daartoe vermaant, degene, die balling gelegd is, te berijden. Ook om zijn landbezit gaat hij heen teneinde dat verbeurd te verklaren. Vervolgens wordt het huis van de balling "gewoest". Dat gebeurt ofwel door het in brand te steken of door het, na er omheen gereden te zijn met de brandende fakkel, tot op de grond af te breken. Het laatste vindt plaats bij huizen van steen.

In de derde plaats is de burggraaf bevoegd in zaken van verkaveling.⁸ Deze taak is hem opgedragen samen met drie leenmannen in overleg met de baljuw en de rentmeester.

Inlichtingen over de preciese werkzaamheden van de burggraaf van dag tot dag zijn zeer schaars. Dat is niet te verwonderen omdat het vrijwel altijd zaken van tijdelijke aard betreft. Nu is er uit de periode van vóór 1328 voor Zeeland slechts de rekening van Frederik van Valenciennes over het jaar 1318 - 1319 overgeleverd.⁹ Het bezit is echter maar betrekkelijk gebleken want de rekening is in de laatste oorlog verbrand. Voordien was zij echter al uitgegeven. Een onderdeel van de uitgegeven rekening, een drietal gedrukte pagina's, vormt thans de rekening van de burggraaf.¹⁰

4 E. Warlop, *De vlaamse adel voor 1300*, Handzame 1968, dl. 1, pp. 215 vlg.

5 W. Blommaert, *Les châtelains de Flandre* (recueil de travaux, publiés par la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Gand, 46ième fascicule), Gent 1915, pp. 232 vlg.

6 Inv. nr. 5; reg. nrs. 45-51.

7 Vgl. I.H. Gosses, *De rechterlijke organisatie van Zeeland in de Middeleeuwen*. Groningen-Den Haag 1917, pp. 199, 235 enz.

8 R. Fruin, *Hef archief der O.L.V. abdij te Middelburg, 's-Gravenhage* 1901, reg. nrs. 151-2.

9 K. Heeringa, *De rekeningen en andere stukken in 1607 uit de Hollandsche rekenkamer naar de Zeeuwsche overgebracht. Het Henegouwsch-Beiersche tijdvak, 1319-1432, 's-Gravenhage* 1913.

10 H.G. Hamaker, *De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland onder het henegouwsche huis* (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht, nieuwe reeks nr. 29), dl. I, Utrecht 1879, pp. 194-6.

Voorts getuigen twee keuren van het jaar 1223, één voor Domburg en één voor Westkapelle, mede bezworen door de burggraaf, van zijn activiteiten. Bij andere gelegenheden zullen de keuren, al zijn die nu verloren, eveneens door hem bezworen zijn.

Het schijnt dus een schraal resultaat, geboekt bij dit zoeken naar burggrafelijke sporen, maar daar staat tegenover, dat er geen enkel incident gevonden werd. Toch was dat altijd de aanleiding om iets op schrift te stellen. Daarom geven de bronnen de indruk, dat de heren van Voorne het burggraafschap van Zeeland altijd op gepaste wijze hebben vervuld.

DE HEREN EN VROUWEN VAN VOORNE

Zo weinig de bronnen in getal zijn voor de bezigheden van de burggraaf zo spaarzaam zijn zij ook voor de aanvang van de heren van Voorne in de twaalfde eeuw. Een kroniek van hen bestaat niet zoals dat wel het geval is met de heren van Arkel of die van Brederode bijvoorbeeld. Men moet het dus doen met die paar vermeldingen in de oorkonden. Daar verschijnt de eerste van het geslacht in het jaar 1108.¹¹ Maar reeds deze ene vermelding geeft al onmiddellijk de kans op een paar misslagen. Des te storender omdat zij het beeld zeer ernstig zouden vertroebelen. In datzelfde jaar 1108 komt in een oorkonde¹², die nog wel is uitgegaan van dezelfde oorkonder, bisschop Burchard van Utrecht, een andere Hugo van Voorne voor! Het is echter duidelijk door de standsvermelding, dat deze Hugo behoort tot een gelijknamig geslacht, dat nog eeuwen nadien gevestigd zal zijn op de riddermatige hofstede Voorn ten westen van Utrecht aan de Oude Rijn gelegen.¹³

Ook de oorkonde zelf heeft aanleiding tot verdenking gegeven want de datum 1108 is niet die van de vervaardiging van het stuk.¹⁴ Gelukkig is er toch geen reden om de inhoud in twijfel te trekken. In deze oorkonde doet bisschop Burchard afstand van zijn gepretendeerd recht op de kerk van Aalburg ten gunste van de abt van het klooster Sint-Truiden in belgisch Limburg in handen van diens voogd, graaf Floris II van Holland. Bij deze gelegenheid verschijnt Hugo van Voorne in de getuigenlijst onmiddellijk na de graaf van Holland en Gerard van Wassenberg, van wie de latere graven van Gelre afstammen. Dan volgen nog meer aanzienlijken, stamvaders van later zeer aanzienlijke geslachten. Het blijkt dus wel, dat de heren van Voorne al in het begin van de twaalfde eeuw precies dezelfde stand hebben als later en bovendien, dat zij kennelijk iets te vertellen hadden in een uithoek van het latere graafschap Holland aan de tegenwoordige Afgedamde Maas.

Nu zwijgen de bronnen schijnbaar over de heren van Voorne tot het jaar 1156. Dan treedt Floris van Voorne op, van wie voor dit geslacht uit de twaalfde eeuw de meeste gegevens overgeleverd zijn. De tussenliggende jaren zijn dankbaar door dwalende genealogen benut om de luister van de heren van Voorne extra kracht bij te zetten.¹⁵

In de eerste plaats liep de verwantschap met de graven van Holland in het oog, door wie de heren van Voorne "neef" genoemd worden. In de Middeleeuwen wordt met die graad van verwantschap echter ook een achterachterneef aangeduid, zodat men gewaarschuwd is om het niet te dichtbij te zoeken. De traditie heeft de afstamming laten lopen over zekere Pelgrim, zoon van graaf Dirk VI van Holland. Het geeft moeilijkheden om deze grafelijke telg een nageslacht toe te delen, wanneer men weet, dat hij reeds als twaalfjarige knaap begraven werd!

Ten tweede werd de aandacht getrokken door de omstandigheid, dat het wapen van Voorne overeenkomt met dat van de graven van Sayn, een geslacht uit Westfalen. Ter wille hiervan heeft voornoemde Pelgrim tegen alle verwachting in toch nog een dochter gekregen, die vervolgens met

11 A.C.F. Koch, Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299, dl. I, 's-Gravenhage 1970, nr. 95.

12 S. Muller Fz. en A.C. Bouman, Oorkondenboek van het Sticht Utrecht tot 1301, dl. I, 's-Gravenhage 1920, nr. 280.

13 Vgl. W.A. Beelaerts van Blokland, Voorne ("De Nederlandsche Leeuw", jrg.47, 1929, kol. 60 en 61).

14 Koch, OHZ., I, nr. 95.

15 Vgl. H. Obreen, Bijdragen tot de kennis der middeleeuwsche geslachten van Holland en Zeeland. De heren van Voorne ("De Nederlandsche Leeuw", jrg.46, 1928, kol. 289 vlg).

een lid van het geslacht van Sayn kon huwen. Het zal wel duidelijk zijn, dat deze familieverhouding geheel uit de lucht is gegrepen. Het doel was om nog wat meer graven aan de heren van Voorne te verbinden.

Floris van Voorne, vermeld van 1156 tot 1174, is de eerste der heren van Voorne, van wie de omtrekken wat duidelijker worden. Maar niet veel omdat ook hij zich, zij het op zeer eervolle plaats, in het gevolg van de graaf van Holland bevindt. Men treft hem buiten Holland en Zeeland ook al in Vlaanderen aan. Dat is alles. Zijn vrouw komt schijnbaar in de oorkonden niet voor, zijn minderjarige zoon Hugo na 1174 nog in twee ongedateerde oorkonden. Met hem sterft de eerste tak van het huis Voorne uit. Een broer van Floris, genaamd Dirk, wordt nu heer van Voorne. Er is niets van hem bekend, behalve dan, dat ook hij weer precies dezelfde plaats in het gevolg van de graven van Holland bekleedt als de andere heren van Voorne.

Met het naderen van de eeuwwisseling komt er wat deining in dit rimpelloze beeld. Dirks zoon, Hugo, komt als eerste en ook als laatste der heren van Voorne, in de annalen van Egmond voor.¹⁶ Graaf Dirk VII van Holland was op het einde van het jaar 1203 overleden. Wie zal hem opvolgen? Volgens de weduwe, Aleid van Kleef, moest het Ada, haar dochter, zijn. Om zich sterker te weten verbond zij Ada terstond aan Lodewijk, graaf van Loon, hoewel de dode nog niet begraven was. Dat wekte natuurlijk de rechtvaardige toorn op van de andere kandidaat, Willem, broer van de gestorvene. Hij spoedde zich uit Friesland om zijn rechten te komen opeisen. De Loonse oorlog was uitgebroken.

Hugo van Voorne koos de partij van Ada. Zoals in hoofdstuk 1 uiteengezet is, valt voor hem van die zijde voordeel te verwachten. Wanneer het graafschap Holland in vrouwelijke lijn erfelijk zou blijken, zal immers ook de heerlijkheid Voorne aan een vrouw kunnen komen! Overigens is van een dochter van Hugo uit de oorkonden niets bekend.

Helaas mocht Hugo, men weet het, niet slagen. Hij kwam een heel stuk in Zeeland, dat hij aan Lodewijk van Loon bracht, maar op een gegeven moment keerden de Zeeuwen zich tegen hem, verjoegen hem en maakten zijn huis te Poortvliet met de grond gelijk. Zijn inzet is voor niets geweest. Er is niets veranderd. Er kon nog steeds geen vrouw in Holland opvolgen. Hugo herneemt zijn gewone plaats, dat wil zeggen als één der voornaamsten in het gevolg van de nieuwe graaf Willem I. Hugo is zonder een zoon na te laten gestorven. Ondertussen zal na de Loonse oorlog de bouw van de burcht te Oostvoorne begonnen zijn.¹⁷

Het is een broer, die hem opvolgt, genaamd Dirk. Hij vervult alweer dezelfde rol als zijn voorgangers, dezelfde als degenen, die op hem volgen. Weer tekenen de figuren zich scherper af. Zo zijn van nu af de namen van de echtgenotes der heren van Voorne bekend. Deze zijn ook allen van zeer voorname stam. Het begint met Alverade van Kuik uit het huis Kuik, dat wellicht nog van de tiende-eeuwse Ansfrieds, graven in Teisterbant, afstamde. Vervolgens treedt Katharina van Cysoing, dochter van Jan III van Cysoing, de familie binnen. Deze Jan behoorde tot de zogenaamde pairs van Vlaanderen. Daarna komt Katharina van Durbuy uit het huis Luxemburg. Uit dit huis stamt Hendrik van Luxemburg, die in 1308 tot koning van het heilige roomse rijk uitgeroepen zal worden. Gerard van Voorne huwt in de veertiende eeuw in tweede echt met Elisabeth van Kleef, dochter van graaf Dirk IX van Kleef. Tevoren was zijn dochter Machteld al getrouwd met Dirk Loef III van Kleef, hij stammend uit een zijtak van de graven van Kleef. Een andere dochter van Gerard, Katharina van Vornenburg, trouwt in het huis Heinsberg, later met een Valkenburg. Zij is een merkwaardig geval in de stamboom van het geslacht Voorne. Men kan haar ook houden voor een dochter van Hendrik van Voorne, deze een broer van Gerard.¹⁸

16 O. Oppermann, *Fontes Egmondenses* (Werken, uitgegeven door het Historisch Genootschap, derde serie nr. 61), Utrecht 1933, p. 202.

17 J. Kalf, *De ontgraving van den burcht te Oostvoorne* (Oudheidkundig Jaarboek, jrg. 4, Leiden 1935, p. 37 vlg).

18 Zo: L.J. van der Klooster, boekbespreking in "De Nederlandsche Leeuw", jrg. 79, 1962, kol. 21 vlg.

Ook Machteld, weduwe geworden, verbindt zich met Valkenburg, en wel met het hoofd van dat geslacht Dirk IV, een beroemd legeraanvoerder en ook onderhandelaar in zijn tijd. Om de familierelaties nog wat ingewikkelder te maken werd ook Johanna, dochter van Albert, vooroverleden zoon van Gerard van Voorne, aan een Valkenburg verbonden.

Tenslotte is de verbinding met het geslacht van Borsele van belang. Wolfert van Borsele huwde Katharina van Durbuy, weduwe van Albert van Voorne, en tegelijkertijd werd Gerard, zoon van Katharina, gehuwd met Heilwig van Borsele, dochter van Wolfert.¹⁹ Zonder twijfel vertegenwoordigt het geslacht Borsele de hoogste adel in Zeeland. Maar mocht iemand toch twijfels krijgen, hoe zouden zij die adel kunnen bewijzen? Onbetwiste adel bestaat pas als vier generaties op adellijke wijze hebben geleefd. Met Heilwig van Borsele is dat bereikt en is het geslacht Borsele ook officieel in de hoge adel opgenomen. Dit geslacht zal nog verder stijgen tot het in het midden van de vijftiende eeuw zijn meest beroemde telg krijgt met Frank van Borsele, laatste echtgenoot van Jacoba van Beieren, hijzelf heer van Voorne.

Zo lijkt het wel of de tijd bij de heren van Voorne stil heeft gestaan. Bij het opmaken van de balans van hun werken blijkt echter, dat er wel degelijk iets tot stand is gekomen. Te noemen zijn onder de kerken, waarvan de heren van Voorne de begeving hadden: Oostvoorne, Ouddorp, Rugge, Rockanje, Zwartewaal, Acquoy en de Katherijnekerk te den Briel. Twee steden hebben onder hen het licht gezien: den Briel en Goedereede. Op litterair gebied mag hier genoemd worden Jacob van Maerlants Merlijn, aan Albrecht heer van Voorne opgedragen.²⁰ Economisch heerst er rust zoals mag blijken uit het getal van de geldontwaarding. Voor de zeventig jaar in de veertiende eeuw was deze slechts 33%, terwijl toch genoeg lasten op de heerlijkheid drukten. Niet te vergeten is ook de vorm, die het land heeft aangenomen in dat tijdvak van de twaalfde tot de veertiende eeuw.

Voor een goed overzicht van degenen, die achtereenvolgens heer van Voorne waren, is de onderstaande lijst opgesteld. Bovendien is ook een geslachtslijst van het huis Voorne toegevoegd, waarvoor dankbaar gebruik is gemaakt van nuttige opmerkingen en aanvullingen van de heer C. Hoek te Rotterdam en de heer J.A. Coldewey te Deventer. Hier is Hugo van Voorne, vermeld in 1108, niet opgenomen. Het spreekt vanzelf, dat het bewijzen van allerlei verwantschappen vaak een lastig probleem vormt, te tijdrovend om hier in te lassen. Wij hopen er te gelegener tijd op terug te kunnen komen.

De heren en vrouwen van Voorne zijn:

Hugo	vermeld 1108
Floris	1156-1174
Dirk	ca. 1175-1189
Hugo	1189-1213
Dirk	1216-1228
Hendrik	1229-1259
Albert	1261-1287
Katharina van Durbuy, voogdes	1289-1300
Gerard	1289-1337
Machteld, gehuwd met	1337-1372

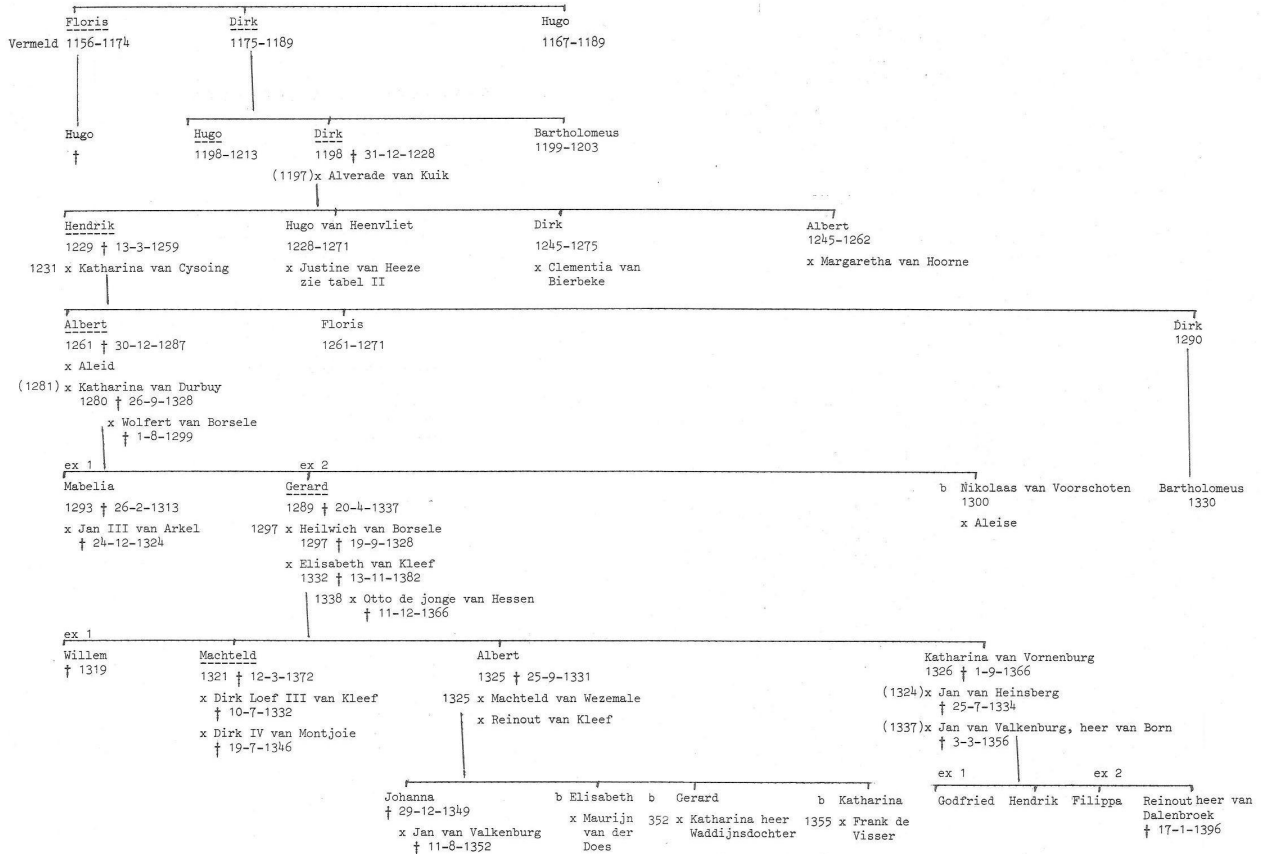
¹⁹ W.G. Brill, *Rijmkroniek van Melis Stoke* (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht, Nieuwe serie nr. 40 en 42), Utrecht 1885, boek V, vs. 1196-1201.

²⁰ Ed. J. van Vloten, Leiden 1882, proloog regel 15 en 16.

Dirk heer van Montjoie en Valkenburg

1337-1346

GENEALOGIE VAN DE HEREN VAN VOORNE

DE HEREN VAN HEENVLIET

Voor het ontstaan van de heerlijkheid Heenvliet is in het jaar 1228 de grondslag gelegd ²¹. Dirk van Voorne, toenmalig heer, bedacht zijn tweede zoon Hugo aldus met een apanage als schadeloosstelling voor diens rechten in de heerlijkheid Voorne. Aanvankelijk blijft het goed evenwel in het gemeenschappelijk bezit van de familie, tot de afsplitsing in 1253 definitief wordt. ²² Wegens de aanwezigheid van een akte ²³, die wij zouden verwachten aan te treffen in het archief van de heren van Heenvliet ²⁴, is aannemelijk, dat ook de andere stukken, die deze heren toebehoord hebben, bij de heren van Voorne in bewaring zijn gegeven. ²⁵ Oorspronkelijke stukken in het huidige archief van de heren van Heenvliet komen pas voor in de loop van de vijftiende eeuw. ²⁶ De mogelijkheid, dat inv. nrs. 25 en 26 onmiddellijk aan de grafelijkheid gekomen zouden

21 Reg. nr. 4; Inv. nr. (1).

22 Reg. nr. 4; Inv. nr. (1).

23 Reg. nr. 12.

24 Reg. nr. 210.

25 Inv. nrs. 25, 26 (en misschien 27).

26 G. 't Hart, Historische beschrijving der vrije en hoge heerlijkheid van Heenvliet met inventaris en regestenlijst van het huisarchief der vrijheren van Heenvliet, den Helder, 1949, reg. nr. 7 A° 1419.

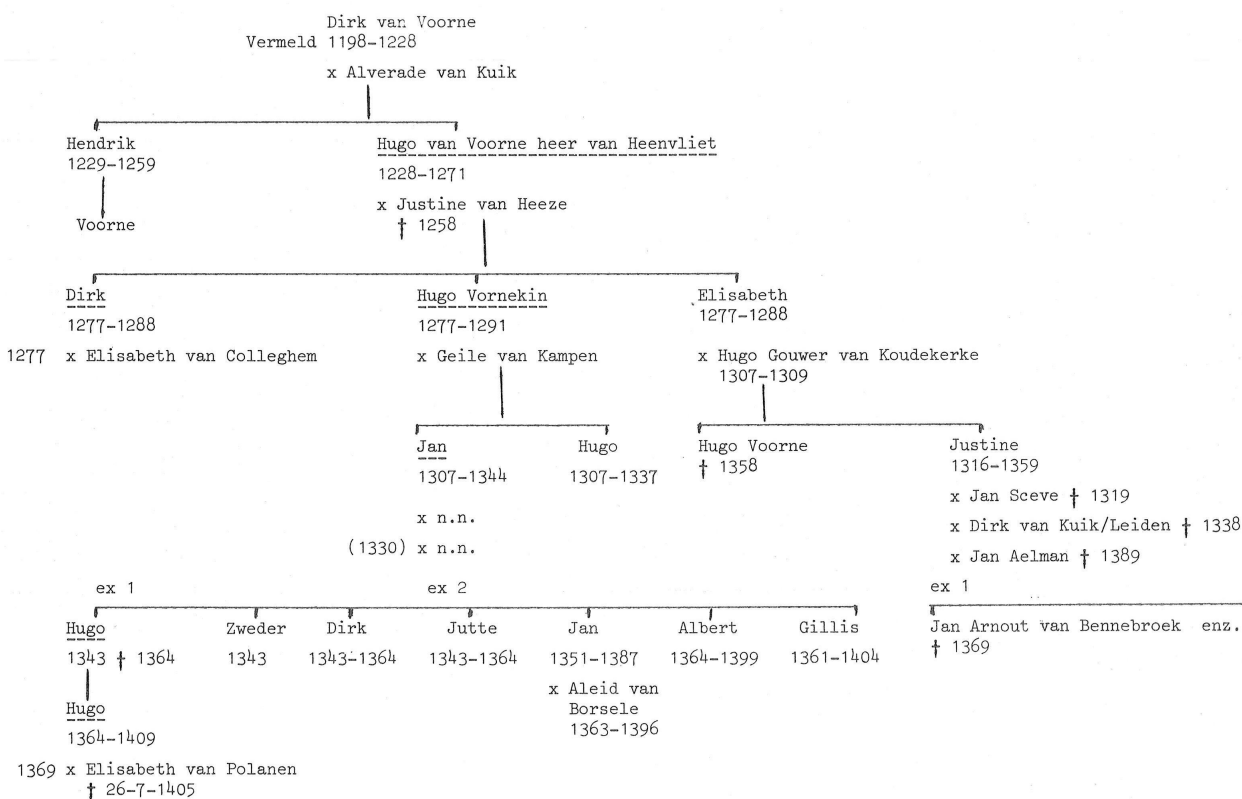
zijn, wordt uitgesloten door de omstandigheid, dat zij niet in de inventaris van Henegouwen, A° 1378²⁷ aangetroffen worden maar wel in de inv. van Henegouwen A° 1409.²⁸ Let ook op de identieke beschadigingen van inv. nrs. 8 en 26.

De heren van Heenvliet zijn:

Hugo	vermeld 1228-1271
Dirk	1277-1288
Hugo	1277-1291
Jan	1307-1344
Hugo	1343-1364
Hugo	1364-1409

Voor het samenstellen van de genealogie der heren van Heenvliet is gebruik gemaakt van de nieuwste vondsten op dit terrein.²⁹ Naar aanleiding van het materiaal van deze inventaris hebben wij nog enige aanvullingen bijgevoegd, waarop wij echter in dit verband niet nader kunnen ingaan.

GENEALOGIE VAN DE HEREN VAN HEENVLIET

27 LRK nr. 434.

28 LRK nr. 423 resp. f° 134 nr. 81, f° 130 nr. 38.

29 G. Ros-de Korte, De geschiedenis van het geslacht van Heenvliet ("De Nederlandsche Leeuw", jrg. 89, 1972, kol. 258 vlg.).

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

HET ARCHIEF IN ZIJN GEHEEL

Nadat de heerlijkheid Voorne in het jaar 1372 aan de grafelijkheid van Holland teruggevallen was, is het archief van die tijd af in den Haag bewaard en gebruikt. In 1394 wordt de heerlijkheid echter toegezegd aan Jan van Beieren, verkozen bisschop van Luik, de tweede zoon van Albert van Beieren, graaf van Holland, voor zijn familiedeel.³⁰ Na de dood van hertog Albert in december 1404 wordt hij door graaf Willem IV daadwerkelijk in het bezit van zijn deel gesteld³¹ Bij die gelegenheid moeten hem de retro-akta overgedragen zijn, waar hij nu recht op verkregen had. Het register Voorne O.Q., LRK nr. 431, bevat een beschrijving van deze stukken. In dit register vindt men op de keerzijde van de ongefolieerde titelpagina de verklaring, dat de volgende stukken, afkomstig uit de archiefkist van de vrouwe van Voorne, overgeleverd zijn aan Jan van Beieren, thans heer van Voorne. Behalve een bevestiging van het voorgaande krijgen wij aldus de wetenschap, dat het archief in een kist geborgen was. Het ligt voor de hand te vermoeden, dat deze kist het wapen van Voorne gedragen zal hebben. Wellicht is het dezelfde kist, vermeld in de inventaris van Cornelis Suys folio 282³², waarin het restant van het archief van Voorne geborgen was.

Het genoemde register O.Q. stelt ons door enige mededelingen in staat de kist als het ware te openen teneinde daar een blik in te werpen. Folio 5 vermeldt ons: "een coffer mit veel walsche brieven van houte mit ijser beslagen ende twe duutsche brieve". Een verbindingslijntje in de marge verzekert ons, dat de inhoud van dit kistje verband houdt met Inv. nr. (83).

Hetzelfde register folio 1 verso vermeldt betreffende de huwelijksgeve van Machteld van Voorne door Dirk van Montjoie ".....ende is den sevenden brief". Tellen wij echter van de eerste notitie af dan komt onze vermelding op de twaalfde plaats. Telt men voort dan ziet men niet meer dan vijf stukken over dezelfde zaak. Rekenen wij echter de twee gelijksoortige stukken voordien daarbij dan hebben wij inderdaad juist de zeven bijeen. Aldus krijgt men een voorbeeld van een dossier. Dergelijke bundels worden thans nog aangetroffen in het archief van de Nassause Domeinraad, geordend volgens de oude methode (inventaris in handschrift).

Wij mogen dus aannemen, dat de dossiers, in het voormalige archief aanwezig, geborgen waren in kistjes, die op hun beurt verzameld waren in een grote kist.

Van het boven beschreven archief en zijn ordening is thans slechts een kleinigheid over. Welgeteld 28 stukken en 1 register. Hierbij is niet geteld de omslag van een voor het overige verloren rekening van Jan Arnoutsz.van Abbenbroek.³³ Deze is tot de verloren stukken gerekend.

Van de bewaard gebleven stukken is een aantal niet aan Jan van Beieren meegegeven.

Zij zijn bewaard gebleven in de grafelijke kanselarij. Blijkbaar rekende men deze in 1372 tot de lopende zaken.³⁴

Enige stukken uit het bezit van Jan van Beieren zijn teruggekeerd.³⁵ Deze zijn tezamen met de andere losse stukken in het archief van de grafelijkheid blijven berusten. Aldus zijn zij ook geborgen geweest in de Goudse toren.³⁶ Mede hierdoor zijn vrijwel alle stukken in slechte tot zeer slechte staat. De staat is gedeeltelijk ook te wijten aan de wijzen, waarop de kanselarij van Holland

30 Van Mieris, Charterboek, III, p. 606.

31 Van Mieris, IV, p. 1.

32 Concordantie I.

33 Inv.nr. (193): "Dits lan Arns soen rekeninghe die hi minen vrouwen van Voirne dede van den jare van LXII".

34 Concordantie II.

35 Concordantie II.

36 J. Smit, Een bijdrage tot de geschiedenis van het Hollandsche archiefdepot te Gouda (Nederlandsch Archievenblad, jrg. 33, 1925-1926, pp. 141 vlgg).

stukken ongeldig placht te maken. Enige stukken zijn geraseerd ³⁷, andere gekasseerd (het zegel beschadigd of verwijderd), sommige gecancelleerd (gescheurd) of op een andere manier gekwetst. In twee gevallen is een gedeelte van de datering weggescheurd. ³⁸

De lotgevallen van het archief zijn hiermee nog niet ten einde. In het begin van de negentiende eeuw zijn enige stukken meegegeven aan W.H.J. van Westreenen van Tiellandt, adjunct-archivaris des Rijks. ³⁹ Bij zijn dood in 1848 vermaakte hij zijn gehele verzameling aan het museum Meermanno-Westreenianum. In 1953 zijn de charters Voorne met andere uit de verzameling oorkonden aldaar teruggekomen, zodat wij in staat zijn deze in de inventaris op te nemen. Hetzelfde is van toepassing op twee stukken, die in 1817 uit Henegouwen zijn teruggekeerd. ⁴⁰

DE INVENTARIS VAN VERLOREN STUKKEN

Deze stukken zijn niet in deze inventaris opgenomen. Zie voor een beschrijving van de stukken de papieren versie van de inventaris op de studiezaal, pp. 97 e.v.

Teneinde de gebruiker een voorstelling te bieden van het archief, zoals dit voorheen te eniger tijd door de heren van Voorne is gevormd, hebben wij gemeend er goed aan te doen een poging te wagen om een dusdanig archief te reconstrueren. Het criterium voor de opname van een stuk moet overeenkomstig een normale inventaris daarin gelegen zijn of het stuk bestemd was om in het archief te blijven berusten.

Het materiaal voor deze inventaris wordt in de eerste plaats geleverd door het register Voorne O.Q., LRK. nr. 431. Omdat op de keerzijde van het titelblad ondubbelzinnig gemeld wordt, dat alle stukken aan de vrouwe van Voorne behoord hebben, zijn alle thans verloren stukken daaruit opgenomen.

Voorts kon met toepassing van het bovengenoemde herkomstbeginsel gebruik gemaakt worden van de volgende verouderde inventarissen:

1. LRK. nr. 418: Inventaris van meester Pieter van Renesse van Beostenzweene, overgeleverd 1441, onder het hoofd "Voorne".
2. LRK. nr. 433, z.j., rubrieken Blois - Voorne.
3. Oude inventaris nr. 2: Inventaris van Jan van Oudheusden, overgeleverd 1511.
4. Inventaris van Cornelis Suys, begonnen 1552, diverse rubrieken.

Behalve stukken, vermeld in bovengenoemde inventarissen, zijn ook als verloren aangemerkt de stukken, die afgeschreven zijn in het register Voorne B, LRK. nr. 91, maar niet in Voorne A.B. gevonden worden. Men mag aannemen, dat deze in Voorne A.B. op ingeschoven stukken hebben gestaan, die naderhand verloren zijn gegaan. Er is hier voorzichtigheid geboden. Daarom hebben wij een notitie uit LRK. nr. 91 uitgezonderd omdat deze door de afschrijver kennelijk uit een andere bron is geput, te weten zijn geheugen. De notitie staat folio 51 en betreft de verbeurte van het visserleen. ⁴¹ Folio 51 verso leest men in de marge: "et habet litteras de domino Johanne Bavaria". Omdat de Vissers in 1373 en later in de rekeningen voorkomen en ook de vorm van dit verslag uit de toon valt, is deze notitie niet opgenomen. Bovendien is er van afgezien stukken tot deze inventaris terug te brengen, die daar kennelijk geruime tijd voor 1372 weer uit verdwenen waren, hoewel zij enige tijd van het archief deel moeten hebben uitgemaakt. Het betreft twee aantekeningen uit HSS. van de 3de afdeling nr. 384a, een oude inventaris, in het jaar 1574 opgemaakt door Cornelis Oom.

1. Akte van kwijtschelding door graaf Reinout van Gelre van de rekening van Katharina van Durbuy, zijn nicht, Gerard van Voorne en Hendrik, diens broer, 1311. HSS. nr. 384° f° 35V.

³⁷ Inv. nrs. 6 en 9.

³⁸ Inv. nrs. 8 en 26, vgl. reg. nr. 534.

³⁹ Concordantie I.

⁴⁰ Concordantie I.

⁴¹ J.H.W. Unger, Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot in 1425, Rotterdam 1907, reg. nr. 736.

2. Een expeditie van een akte, gedrukt: Van Mieris, II, p. 51, 1305. id. f° 6V nr. 27.

Deze twee akten zijn blijkbaar aan de graaf van Holland gekomen bij diens nadere uitspraak in 1330⁴².

In hoofdstuk 4 zagen wij, dat het register Voorne O.Q. belangrijke aanwijzingen geeft over de toestand, waarin het archief zich vroeger bevond. Omdat het bovendien een opgave van het leeuwendeel der verloren stukken bevat, lijkt het gewenst nader in te gaan op de wijze, waarop het materiaal aldaar wordt gepresenteerd. Dit is te meer geboden, daar wij in dit register niet beschikken over afschriften maar slechts over notities.

Het deel zal tot stand gekomen zijn omstreeks het jaar 1405.⁴³ Het bestaat uit 50 bladen papier met watermerk, waarvan 40 genummerd zijn. Hiervan zijn beschreven folio 1-11V, 21-35 en 37-40. Men vindt er 288 notities in totaal. Hiervan zijn echter slechts drie voorzien van een volledige datering, drie en twintig geven het jaartal op en 262 dragen geen enkele datering, zo de originele stukken deze al gehad mochten hebben. Bij dit laatste getal zijn de data van de vidimering nog buiten beschouwing gelaten. Alsof dit niet genoeg is, maakt ook de volgorde, waarin de stukken aan ons oog voorbij gaan, een zeer ordeloze indruk. Hier en daar treft men echter twee of meer stukken, die kennelijk bijeen behoren, tezamen aan.

Teneinde wat meer zekerheid te verkrijgen over het ontstaan van dit register, wenden wij ons via het schrift tot degenen, die daar een werkzaam aandeel in gehad hebben. Bij vergelijking blijkt de hand, die Van Riemsdijk benoemde als 6A.⁴⁴, de folio's 1-11V en 21-35 voor zijn rekening te hebben genomen. De folio's 37-40 zijn beschreven door Dirk Snoye, Van Riemsdijk's hand AS1) Deze was klerk van meester Pieter van der Zande, meester der charters en der registers van de grafelijkheid van 1401 tot 1419. Tezamen treffen wij deze handen aan in LRK. nr. 422 f° 60, waar zij een lijst van leenmannen opstellen. Bovendien hebben zij twee rekeningen van heer Jan van Scherpenisse, rentmeester van Voorne over de jaren 1384 en 1385⁴⁵ geschreven, Snoye die van 1385. Met de wetenschap, dat zij beiden in de registratie van Voorne actief zijn geweest in een tijd, dat het archief nog intact was, is de geloofwaardigheid der beide inventarisatoren reeds aan merklijk gestegen. Maar ook in hun beschrijvingen laten zij ons, waar het de nauwkeurigheid betreft, niet in de steek. Daarbij geeft 6 A tekstgedeelten, die hij plotseling afbreekt. Gaandeweg wordt hij trouwens steeds beknopter. Snoye heeft meer weg van een tegenwoordig inventarisator met korte, scherpe omschrijvingen. Hun beider kunde is te testen aan volledige teksten, die hetzij in origineel hetzij in afschrift over zijn. Deze mogelijkheid, die ons in staat stelt de klerken te controleren, geeft hun een gunstig rapport. Men mag dus aannemen, dat zij hun taak nauwgezet hebben volbracht.

Maar er is meer. Het deel is op de keerzijde van het titelblad gewaarmerkt door niemand minder dan meester Pieter van Renesse van Beoostenzweene, magister artium et decretorum doctor, meester der charters en registers van de grafelijkheid van 1433 tot 1441.⁴⁶ Voor zijn autograaf zie men LRK. nr. 410 f° 114v, f° 68 en f° 66v. Op deze laatste folio's heeft hij een inventaris van de grafelijke registers, die opgesteld is door Dirk Snoye, dezelfde, die wij boven reeds ontmoet hebben, nagezien.⁴⁷ Wegens de overeenkomst in werkwijze hier met folio 37-40 in het register Voorne O.Q. is dit wel zeker. Het register O.Q. heeft meester Pieter eveneens nagezien, getuige enige kanttekeningen als "notetur". Hij mag zeker tot deze taak bekwaam worden geacht niet alleen

42 Reg. nr. 54.

43 Zie "Geschiedenis van het archiefbeheer".

44 Van Riemsdijk, Tresorie, p. 686

45 Rekeningen grafelijke rekenkamer nrs. 1362 en 1363.

46 E.J. Thomassen à Thuessink van der Hoop, Pieter van Beoostenzweene's Remissorium Philippi ("De Nederlandsche Leeuw", jrg. 39, 1921, kol. 189 vlgg).

47 Vgl. Van Riemsdijk, Tresorie, p. 701.

wegens zijn functie uiteraard maar ook omdat hij minstens één rekening van Voorne afhoorde.⁴⁸ Men treft zijn autograaf aldaar aan op de omslag en folio 1. Opmerkelijk is, dat hij in 1442 deken van Oostvoorne wordt3).

Intussen heeft ook Pieter van Gapinge, klerk van het register onder Jan van Beieren, het register O.Q. doorgezien blijkens een aantekening in LRK. 41of° 6v. Dat zal dan omstreeks 1421 geweest zijn.

Tot de taak van de klerken heeft blijkbaar niet behoord het archief, dat zij te beschrijven hadden, op gepaste wijze te ordenen. Dit was daarom onze opdracht. Wij moeten er echter onmiddellijk pp wijzen, dat nog niet alles opgelost kon worden. Omdat de oplossingen, die wij wel hebben menen te vinden, bij volledige opvoering van het bewijsmateriaal de inventaris zouden overladen is volstaan met het geven van een vingerwijzing hier en daar.

Van opneming in de inventaris van verloren stukken zijn om praktische redenen de stukken, die wij reeds in afschrift bezitten, uitgesloten.⁴⁹ Bovendien zijn ter vermindering van onnodige herhalingen in de beschrijving vidimussen uitsluitend als zodanig opgenomen met verwijzing naar de gevidimeerde akte, indien deze voorhanden is. Het spreekt vanzelf, dat zulke vidimussen gezet zijn op de plaats, die zij op grond van de bestemming in het archief moesten innemen.⁵⁰

De inventaris, die op deze wijze tot stand is gekomen, biedt een geheel andere aanblik dan de echte inventaris. In vergelijking met de beschrijvingen in de oude inventarissen biedt zij het voordeel van overzichtelijkheid. Daarentegen vermelden deze weer menige bijzonderheid, die in het kader van een moderne inventaris niet past. Wij hebben echter dankbaar gebruik gemaakt van de mogelijkheden, die deze nadere aanduidingen boden om de ongedateerde stukken van een datum te voorzien.

Bij de nummering zijn om verwarring met de echte inventaris te vermijden, de nummers tussen haakjes geplaatst. Tenslotte is van een plusteken (+) gebruik gemaakt om de lezer attent te maken op een uitgegaan stuk, dat zich bij normaal verloop hoogstens in de vorm van minuut of afschrift in het archief had kunnen bevinden.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is bij Koninklijk Besluit of ministeriële beschikking overgebracht.

48 Rekening grafelijke rekenkamer nr. 1384 (rekening van Willem van Naaldwijk a° 1433, afgehoord 1435).

49 Concordantie III.

50 Vgl. bv. Van Mieris, II, p. 135, vidimus ao 1337

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

HET REGISTER VOORNE A.B., 1284-1367, CAS L.

Deze band bestaat uit 109 bladen perkament, waarvan 106 genummerd zijn van 1 tot 106 en 3 ongenummerd gebleven zijn. Geslagen om folio 65 en folio 66 bevindt zich een ingeschoven akte op perkament en na folio 6 verso en folio 68 verso beide malen een ingeschoven blad perkament, respectievelijk folio 7 en ongenummerd. Twaalf bladen zijn onbeschreven. Het trekt de aandacht, dat in de foliering een kleine onregelmatigheid geslopen is na folio 89. In plaats van XC is CX gezet. Bij C wordt de gewone orde weer hersteld.

De vier gedeelten, die in dit register te onderscheiden zijn, worden op hun beurt weer verdeeld in katernen:

Deel	Katern
deel I: perkament 33 x 26 cm.	a: f° 1 - 16
	b: f° 17 - 19
	c: f° 20 - 37
deel II: perkament 33 x 26 cm.	d: f 38 - 44 met 1 ongefolieerd blad als omslag
deel III: perkament 36 x 26	e: f° 45 - 50, na 1371 ingeschoven
	f: f° 51 - 60
	g: f° 61 - 70
	h: f° 71 - 80
	i: f° 81 - 110 (lees: 90)
deel IV perkament 36 x 26	j: f° 111 (lees 91) - 106, waar tussen f° 116 - 119 (lees: 96 - 99) en 100 - 102 perkament 34 x 26.

Hiervan bevat deel I de gelijktijdige registratie van Gerard, heer van Voorne, deel II een afschrift van de registratie van Dirk van Montjoie en Machteld van Voorne, deel III de aanvankelijk overgeschreven, later gelijktijdige leenadministratie van Machteld, vrouwe van Voorne, tenslotte gevolgd door de eerst overgeschreven en later gelijktijdige administratie inzake bestuurlijke aangelegenheden van Machteld van Voorne.

Van het register Voorne A.B. bestaat in de Leen- en Registerkamer van Holland een afschrift, getiteld Voorne B.⁵¹ In dit deel is de volgorde van de rubrieken volkomen gewijzigd en aangepast aan de behoeften van de administratie toentertijd. Folio 1 - 106V bevat de delen III en IV, f° 106V - 17V is een afschrift van deel II. Deel I is geheel omgewerkt, zodat de gegevens over hetzelfde gebied onder hetzelfde hoofd zijn gebracht. Aldus komen in volgorde: Voorne, Zuid-Holland, Arkel met Utrecht enz., Schouwen, Walcheren, Duiveland, een financiële transactie en Wolphaartsdijk.⁵² Dit register bevat evenwel ook afschriften van thans verloren stukken, die vroeger waarschijnlijk in Voorne A.B. ingestoken waren.⁵³

51 LRK. nr. 91.

52 Th. van Riemsdijk, De tresorie en kanselarij van de graven van Holland en Zeeland uit het Henegouwsche en Beyersche huis, 's-Gravenhage 1908, p. 659.

53 Zie hoofdstuk 7.

Op de band van het register Voorne A.B. treft men enige aanduidingen aan. De jaartallen 1284 en 1367 zijn de data van het eerste en laatste stuk, volgens de methode van Cornelis Oem.⁵⁴ Het register was in het archief van de grafelijkheid geborgen in de schaprade of kas L, die zaken betreffende Voorne bevatte. De naam "Voorne A.B." kan op een aantal manieren verklaard worden. Simpel alfabetisch, als men denkt aan de registers Voorne B, Voorne C en Voorne D, die volgen. Voorts kan gedacht worden aan de twee formaten, die men in dit register duidelijk onderscheidt. Tenslotte kan men ook denken aan de naamgeving van de rechtverkrijgende bij het uitsterven van het huis Voorne, te weten hertog Albert van Beieren. Ook dit is een bekende manier in de Leenkamer om de registers een naam te geven.

Wij onderscheiden in het register Voorne A.B. in een zekere chronologische reeks de volgende handen, die tot 1371 de akten hebben ingeschreven of notities hebben gemaakt:

- a. f° 1 - 31 gelijktijdig 1328 - 1330; bv. twee gelijktijdige reeksen anno 1330 folio 4 en 23. Kenmerken aanhef: Gheraerd, here van Vorne, burchgrave van Zelant.
- b. f° 1 - 35V gelijktijdig 1328 - 1336; bv. anno 1328 folio 17V. Kenmerkende aanhef: Gherard, here van Vorne, borgrave van Zelant.
- c. f°5-30V gelijktijdig 1330 - 1331. Kenmerkende aanhef: Gheeraerd, here van Vorne, borchgrave van Zelant.
- d. f° 13, 15, 28, gedateerd 1328 - 1332. Kenmerkende aanhef: Gheraerd, here van Vorne, borgrave van Zeeland.
- e. f° 18, 26 gelijktijdig 1338.
- f. f° 7, 17 gelijktijdig 1345.
- g. f° 31, akte, gedateerd 1337.
- h. f° 42 twee notities z.j. waarschijnlijk 1356.
- i. f° 37 - 44 akten, gedateerd 1279 - 1354 in afschrift. f° 51 - 105 akten, gedateerd 1253 - 1357 in afschrift van 1356 tot 1357 vermeerderd:
- j. f° 52 - 103V en f° 6V gelijktijdige akten 1358 - 1359.
- k. f° 55V - 102V gelijktijdige akten 1359 - 1362.
- l. f° 51V - 65 gelijktijdige notities 1361 - 1362.
- m. f° 52V - 105V gelijktijdige akten 1363 - 1370.
- n. f° 76V een gelijktijdige akte 1366 en enige notities.

Vergezeld van een opschrift⁵⁵ treft men folio 89V en 110r-v (lees: 90r-v) een zestal akten aan, ingeschreven door een hand, die ook aangetroffen wordt in de rekeningen van Gibe Jansz. van Craken anno 1375 - 1380.⁵⁶ Een hand, die in het Zwarte ruige register 1517 - 1527⁵⁷ wordt waargenomen, maakt anno 1527 als laatste enige kopregesten boven een aantal akten, te beginnen folio 18. Behalve meerdere handen, die wij onbesproken laten, vermelden wij nog een viertal akten anno 1371 en 1417⁵⁸, die folio 102v en 103 denkelijk geregistreerd zijn door de klerk van Pieter van Renesse van Beoostenzweene.⁵⁹

Omdat het onderzoek van Van Riemsdijk wat andere resultaten te zien heeft gegeven dan het onze, dienen wij nog nader op de zaak in te gaan. Hierbij kunnen wij gebruik maken van een aantal aanknopingspunten, die ons zowel door het register zelf als ook door losse stukken daarbuiten

54 LRK nr. 409, vooral f° 88.

55 "Dese brieve siin gheregistriert sint mijn vrouwe van Voerne aflivich wortdat was anno LXXII".

56 Rekeningen grafelijke rekenkamer nrs. 1359-1361.

57 LRK nr. 124, vooral caput Noord-Holland f 74 vlgg.

58 Oorspronkelijk: A.P. van Schilfgaarde, Het archief der heeren en graven van Culemborg, 's-Gravenhage 1949, Inv. nr. 6100, reg. nrs. 237, 239, 238 en 638.

59 Th. van Riemsdijk, Tresorie p. 365; vgl. LRK. nr. 410 (Gapinge) f 114 beiden; LRK nr. 114 (Philippus A) voor de klerk alleen.

geboden worden. In de eerste plaats valt daarbij te denken aan de stukken in het archief der heren van Voorne zelf. Bij vergelijking blijken een aantal hiervan vervaardigd te zijn in wat wij de kanselarij zullen noemen. Dit zijn:

- Inv. nrs. 18 a° 1321 en 6 a° 1328, geschreven door B
- Inv. nr. 24 a° 1352, geschreven door M
- Inv. nr. 9 a° 1355, geschreven door H
- Inv. nrs. 11, 12, 14, 20, 22 en 28 a° 1365 - 1371, geschreven door K

Buiten het archief van de heren van Voorne worden aangetroffen:

- GA. den Briel, C 5, lade 2 nr. 5 a° 1321; C 6, lade 1 nr. 6 a° 1330; C 7, lade 1 nr. 7 a° 1333; C 12, lade 1 nr. 12 a° 1342⁶⁰ geschreven door B
- GA Kampen, Inv. nr. 2044⁶¹, a° 1321, geschreven door B
- ARA, Abdij Leeuwenhorst, 16 maart 1322, geschreven door B
- ARA, Archief heren van Putten, Inv.nr.28, reg.nr.23 a° 1338, geschreven door E
- GA den Briel, C 9, lade 1 nr. 9 a° 1338, geschreven door F
- GA den Briel, C 14, lade nr. 1 nr. a° 1346 en C 16, lade 1 nr. 16 a° 1358, geschreven door I
- ARA., Archief Nassause Domeinraad, dl. II⁶², Inv. nrs. 836 en 838, reg. nrs. 313, 340 en 354 a° 1363 - 1369, geschreven door K
- GA Dordrecht, Oud-archief Inv. nr. 361⁶³, reg. nr. 288 a° 1369, geschreven door K
- RA Arnhem, Archief heren en graven van Culemborg, Inv. nr. 6100, reg. nrs. 234 en 239 a° 1371, geschreven door K
- ARA., LRK. nr. 440 omslag⁶⁴, geschreven door L.

Na de voorgaande opvoering van het beschikbare materiaal kan vastgesteld worden, dat in ieder geval vanaf 1328 twee schrijvers aanwezig zijn om de akten van de heer van Voorne te registreren. Men kan vermoeden, dat hiermee de twee geestelijken van de hofkapel te Oostvoorne belast zijn. Dat inderdaad zoveel plaatsen aldaar ingesteld zijn, wordt in 1349 uit de doeken gedaan.⁶⁵ Afgezien van de omstandigheid, dat de kapelaans hun heer en broodgever in administratieve zaken plegen bij te staan⁶⁶, kan men menen, dat het kapittel te den Briel eveneens voor deze functie in aanmerking komt. Dit is echter niet waarschijnlijk, omdat het leenhof met vermoedelijk de hele bestuursadministratie, daaraan verbonden, gevestigd was op de voorhof van de burcht te Oostvoorne. Bovendien treft men het schrift van de vidimussen, gegeven door het kapittel van den Briel⁶⁷ niet in het register aan. Een vidimus van St. Pancras⁶⁸ is daarentegen geschreven door K, die een werkzaam aandeel in het register had. Deze zelfde K schreef een oorkonde, uitgegaan van de hofkapel.⁶⁹ En tenslotte registreerde ook M, die een oorkonde van St. Pancras schreef⁷⁰, een akte in het register Voorne A.B.

Het is dus alleszins aannemelijk geworden, dat het register Voorne A.B. gevormd is in de hofkapel te Oostvoorne. Zelfs worden ons namen overgeleverd van degenen onder wier leiding dit plaats gevonden mag hebben. Voor de tijd van Gerard van Voorne kennen wij meester Simon, zijn klerk⁷¹ en Dirk Palmar, zijn kapelaan, scholaster te Zifflich⁷² die het volgende jaar parochiepaap van

60 Druk: K. van Alkemade en P. van der Schelling, Beschrijving van de stad Brielle en den lande van Voorn, Rotterdam, 1729, dl. II, nrs. 29, 30, 32 en 34.

61 J. Don, De archieven der gemeente Kampen, Kampen 1963.

62 S.W.A. Drossaers, Het archief van de Nassause Domeinraad, dl. II, 's-Gravenhage 1955.

63 J.L. van Dalen, Inventaris van het Archief der gemeente Dordrecht, Dordrecht 1909.

64 Inv. nr. (193).

65 Reg. nr. 75.

66 Th. van Riemsdijk, Tresorie p. 561; H.P. Coster, De kroniek van Johannes de Beka, haar bronnen en haar eerste redactie, Utrecht 1914, p. 27.

67 Inv. nrs. 5 en 23.

68 Inv. nr. 14.

69 Archief Nassause Domeinraad, II, Inv. nr. 836, reg. nr. 313 a° 1363.

70 Inv. nr. 24.

71 Inv. nr. (205) en Inv. nr. 29 f° 42.

72 Zie Inv. nr. (9).

Maasland blijkt te zijn ⁷³; ten tijde van Machteld, zijn dochter, wordt Dirk als haar klerk genoemd. ⁷⁴ Misschien is deze Dirk dezelfde als Dirk Moenkiin, die vermeld wordt in verband met diensten van de hofkapel. ⁷⁵

Nadat op deze wijze het aandeel van de hofkapel in de vorming van ons register naar voren is gebracht, moet een andere groep funktionarissen belicht worden, die in het ontstaan van ditzelfde register de hand heeft gehad. Wij menen de rentmeesters. ⁷⁶ Dezen maken gebruik van het register om hun administratie te kunnen controleren. Wij zullen zien, dat hun toevoegingen voornamelijk uit notities bestaan.

Een eerste invloed, die de rentmeesters uitgeoefend zullen hebben, bestaat in het invoeren van rubrieken overeenkomstig de verschillende rentmeesterschappen. Inderdaad vindt men nog een spoor van een blijkbaar oudere, verdrongen registratie zonder enige geografische indeling, waarbij onder de mannen, die een leen houden van de hofstede van Voorne bv. ook lieden buiten Voorne vermeld worden. ⁷⁷ Hieronder geven wij de geografische indeling, zoals die in het register normaliter wordt aangetroffen, met daarnaast het korresponderende rentmeesterschap.

Register	Rentmeesterschap
1) Oostvoorne	+ Voorne
2) Westvoorne	+ Voorne
3) Heenvliet en Putten	
4) Schouwen, waaronder Nd.-Beveland	+ Zeeland beoosten Schelde
5) Duiveland	+ Zeeland bewesten Schelde
6) Walcheren	+ Zeeland bewesten Schelde
7) Zuid-Beveland	+ Zeeland bewesten Schelde
8) Wolphaartsdijk	
9) Zuid-Holland	
10) Noord-Holland	+ Voorne
11) (West-)Friesland	
12) Acquoy, Gelre en Utrecht	+ wellicht rentmeesterschap

Het bestaan van afzonderlijke rentmeesterschappen voor Zeeland beoosten en bewesten Schelde wordt bevestigd respektievelijk in de jaren 1329 en 1330. ⁷⁸ Het rentmeesterschap Voorne zal de centrale instelling gebleven zijn. Voor de randgebieden wordt ons slechts een rekening voor Gelre genoemd ⁷⁹ zonder dat daar veel systeem in zit.

De invoeging van nieuwe gebieden in het register heeft steeds enige moeilijkheden opgeleverd zoals duidelijk te merken is. Zo worden leenmannen in Zuid-Beveland aanvankelijk ingeschoven bij Duiveland ⁸⁰ maar de akten worden geregistreerd bij Walcheren, terwijl Zuid-Beveland pas onder Machteld een zelfstandige rubriek gaaf vormen. Eigenaardig is het ook met Noord-Beveland

73 Abdij Leeuwenhorst, 30 mei 1331.

74 Getuigenlijst bij reg. nr. 84.

75 Rekeningen grafelijke rekenkamer nr. 1358 fo 61.

76 Vgl. R. Fruin (Th.Az.), De leenregisters van Bewesten Schelde 1470-1535, 's-Gravenhage 1911, p. 3 en pp. 14-15.

77 Inv. nr. 29 f° 4 vlgg. en f° 51 vlgg. bv. f° 52v.

78 Reg. nrs. 221 a° 1329 en 415 a° 1330.

79 Inv. nr. (196); vgl. reg. nrs. 646 en 649.

80 Inv. nr. 29 f° 26.

en Wolphaartsdijk gesteld. Het eerste gebied is altijd gerekend bij Schouwen en het tweede krijgt een apart hoofd tijdens Gerard van Voorne maar wordt tijdens Machteld weer bij Walcheren geteld. Bij de rubriek Friesland is ook Kennemerland begrepen.

Het is interessant iets op te merken over begin- en sluitingstijd van de rekeningen, hoewel de oudst overgeleverde dateert van 1373 - 1374.⁸¹ De rekentermijn loopt dan van half maart tot half maart. Voor een iets vroeger tijd, namelijk 1362, kan dit mooi bevestigd worden door hand L, van wie ook een thans verloren rekening over het jaar 1362 afkomstig is.⁸² De notities van deze hand in het register zijn gedateerd vanaf augustus 1361 tot 27 maart 1362. Wij mogen aannemen, dat in 1362 ongeveer dezelfde termijn gold als ruim tien jaar later. De hand L zal wel die van de rentmeester zelf, Jan Arnoutsz. van Abbenbroek, zijn. Deze deed in dat jaar al zijn vijfde rekening af.⁸³ Tegelijkertijd ziet men, dat de rentmeester inderdaad alleen notities heeft toegevoegd.

Voor de verloren rekening tijdens Gerard van Voorne⁸⁴ ligt de termijn veel minder duidelijk. Folio 27 van het register is een lijst, die wel van deze rekening overgeschreven zal zijn. Deze lijst kan niet in deze vorm opgemaakt zijn voor 8 april 1328⁸⁵, wanneer Hendrik Hobuusz., vijfde geciteerde aldaar, met zijn renteleen beleend wordt. Meer dan een vingerwijzing is dit natuurlijk niet.

Het spreekt vanzelf, dat van een rentmeesterschap pas dan sprake kan zijn, wanneer uit een bezitting directe vaste inkomsten getrokken kunnen worden. Een ander soort administratie treffen wij aan in de vorm van de manlijsten, die her en der verspreid in het register gevonden worden. Wel kunnen kosten verbonden zijn aan lenen, wanneer dit rentelenen zijn, maar de inkomsten ziet men slechts incidenteel bij de leenverheffing.

Van deze manlijsten bezitten wij in het register volledige of minder volledige afschriften. De originelen worden bij diverse gelegenheden vermeld. Voor Gerard van Voorne bij een kwestie over visrechten in de Dubbel⁸⁶, voor Dirk van Montjoie bij een bevestiging van een belening⁸⁷ en voor Machteld van Voorne bij een geschil over de grootte van een renteleen.⁸⁸ Thans nog bewaarde manlijsten⁸⁹ zijn geschreven op papier, zodat ook de bovenbedoelde lijsten wel van dat materiaal geweest zullen zijn.

Het is belangwekkend om er achter te komen, wanneer de manlijsten ontstaan mogen zijn. Op grond van de mannen, die daarin voorkomen, is dit meestal wel mogelijk. Folio 8 laat ons een lijst van mannen van Zuid-Holland zien en folio 17 geeft er nog een. Reeds zijn deze lijsten op goede gronden gedateerd op het jaar 1304, in de loop waarvan zij tot stand zullen zijn gekomen.⁹⁰ Wij mogen aannemen, dat ook de andere lijsten omstreeks dat jaar zijn klaargekomen. Ten overvloede kunnen wij er op wijzen, dat de oudst bekende manlijst van de heren van Putten precies in datzelfde jaar gereed kwam.⁹¹

Een voorbeeld van een omgewerkte manlijst en een, die gelijktijdig is bijgehouden, levert folio 68V met daarnaast een ingeschoven blad. Dit blad heeft de gegevens, aangetroffen folio 68V maar ontdaan van de bijwerkingen, overgenomen en daarnaast de lijst aangevuld met gegevens van

81 Rekeningen grafelijke rekenkamer nr. 1358 (rekening van Pieterman Dirksz. en nabestaanden a° 1373, 1374 en gedeeltelijk 1375).

82 Inv. nr. (193).

83 Reg. nrs. 86 en 87 a° 1357 en 93 en 94 a° 1359 en 98 en 99 a° 1360.

84 Inv. nr. (187).

85 Reg. nr. 219.

86 S.W.A. Drossaers, Het archief van den Nassauschen Domeinraad, dl. 1, 's-Gravenhage 1948, Inv. nr. 703, reg. nr. 279 a° 1337.

87 Inv. nr. (273) a° 1341.

88 Reg. nr. 297 z.j.

89 Bv. LRK nr. 111 (register BB Blois, begonnen november 1356).

90 C. Hoek, Het huis te Crooswijck ("Ons Voorgeslacht", jrg. 18, 1963, pp. 301-2; C. Hoek, De hofstad bij Crooswijck, later genaamd het huis Rubroek ("Ons Voorgeslacht", jrg. 21, 1966, p. 329).

91 C. Hoek, Leenmannen van de heer van Putten en Strijen ("Ons Voorgeslacht", jrg. 25, 1970, p. 62).

elders. Dit voorbeeld doet ons zien, dat deze werkwijze ons voor problemen kan stellen, die opgelost kunnen worden door de betreffende lijst man voor man door te lichten. Interessant is in dit verband een lijst folio 67, een lijst van mannen van Zuid-Holland. Het is duidelijk dat deze lijst, geheel met dezelfde hand geschreven, niet voor 1355, de enig vermelde datum, overgeschreven kan zijn. In dit verband treft het, dat de laatst geciteerde, Hubert de Schenk van Culemborg, niet alleen niet onder het hoofd Zuid-Holland thuis hoort, maar ook reeds in 1347 stierf.⁹²

Dit brengt ons op de methodiek om de mannen met hun lenen in lijsten vast te leggen. Wanneer de man en zijn goed onder hetzelfde hoofd gebracht kunnen worden, bestaan er geen moeilijkheden. Wordt de zaak zo, dat een man ook beleend wordt met een goed buiten zijn woonplaats, dan wordt zijn naam gehandhaafd op zijn woonstede. Zoals men begrijpt levert deze methode, gezichtspunt van de leenadministratie, vanuit het oogpunt van de rentmeester bezwaren op. Inkomsten, door mannen op deze manier getrokken uit meer dan één rentmeesterschap, maken aldus de financiële administratie lastiger. Men kan zich voorstellen, dat een dergelijke ontwikkeling zich voorzet en de administratie weet te verstoppen. In de bijgewerkte delen van de lijsten maar ook uit de akten met toevoegingen blijkt dit gevaar maar al te duidelijk. Het komt tot uiting in deel III van het register, dat de leenadministratie tijdens Machteld, gedeeltelijk gelijktijdig, bevat. Dit ondanks twee opdrachten "In nomine Domini amen", die men aantreft folio 51 recto en folio 72 verso. Ondanks de omstandigheid, dat een nieuw hoofd meestal aan de verso-zijde begonnen werd om een vorige rubriek meer ruimte te laten en ondanks de splitsing, aangebracht tussen lijsten en daar bij behorende akten. In onze regestenlijst hebben wij echter opnieuw een poging gedaan zo nauwkeurig mogelijk akten en lijsten, beide onder hun rubrieken, te onderscheiden.⁹³ In deze lijsten hebben wij ook de namen van de mannen, die niet de begiftigden zijn in de akte, waar hun naam boven geschreven is, opgenomen.

Tenslotte kunnen wij nog de aandacht vestigen op enige merkwaardige kanten aan ons register. Daar is vooreerst de volgorde, waarin de akten in het oudste gedeelte zijn ingeschreven. Normaal is, dat de akten zouden zijn opgetekend in de volgorde, waarin zij voorkomen, maar dit blijkt niet altijd het geval. Folio 21V levert daarvan een interessant voorbeeld. Eerst werd nummer 2 ingeschreven, vervolgens nr. 3 en tenslotte nr. 1, duidelijk te onderkennen omdat voor de laatste notitie, die de eerste plaats inneemt, niet meer genoeg ruimte over was gebleven om deze ruim te schrijven. Minder duidelijk maar toch herkenbaar doet zich hetzelfde geval folio 1 voor. Daar werd begonnen met nummer 2 en nummer 1 werd pas later bijgevoegd.

Hier en daar treft men, alweer in dit oudste gedeelte, enige doorhalingen aan. Bv. folio 23, waar een akte, ingeschreven door hand A, niet de goedkeuring van B heeft kunnen wegdragen. Voorts trekt de aandacht, dat soms bij het overschrijven van de akten een gedeelte, bv. de eerste letter, nagetekend is. Zie bv. folio 4V. akte anno 1254, te vergelijken met de hand F van de grafelijke kanselarij.⁹⁴ Blijkbaar wil men hierdoor de authenticiteit van het afschrift verhogen. Op waarborging van de betrouwbaarheid der afschriften, voorkomend in het register Voorne A.B., wijst bovendien de omstandigheid, dat juist het eerste afschrift in het register ook in originali in het archief aanwezig is. Volgens Suys was dit in zijn tijd voorzien van het zegel. Hoewel met het zegel ook de bewijskracht van deze akte is weggevallen, doet zij nog steeds dienst als meter van de nauwkeurigheid der afschriften.

92 Zie Van Schilfgaarde, Heren van Culemborg, Inv. nr. 2.

93 Zie hoofdstuk 6.

94 J.G. Kruisheer, De oorkonden en de kanselarij van de graven van Holland tot 1299, 's-Gravenhage-Haarlem 1971, p. 432 foto's 64-66.

Een verschil tussen het oude register van Gerard van Voorne en het leenregister van Machteld bestaat tenslotte in de reden van inschrijving der akten. In het oudste deel worden voornamelijk retroakta geregistreerd, in het jongere register daarentegen meer gelijktijdige akten van belening. Folio 4V treft men bv. in het oude register een akte aan ⁹⁵, die onmiskenbaar ingeschreven is om te dienen in een proces, waarvan wij een precies gedateerde uitspraak kennen. ⁹⁶

Hier willen wij het bij laten, daar niet alle aspecten van het register Voorne A.B. hier behandeld hoeven te worden.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

INVENTARIS EN REGESTENLIJST

Bij de rangschikking van de diverse rubrieken is die betreffende rechten en bevoegdheden tegenover de grafelijkheid voorop geplaatst, gezien het belang, dat deze stukken in het archief vertegenwoordigen. De heren ontlene hieraan hun rechten benevens inkomsten. In de tweede plaats komen de stukken van bestuurlijke aard. Deze stukken betreffen activiteiten van de heren zelf. De derde rubriek bevat stukken betreffende relaties met andere heren. Hieronder zijn stukken van de heren van Heenvliet te vinden. Op de reden, waarom deze stukken hier geplaatst werden, is onder "Geschiedenis van de archiefvormer", "De heren van Heenvliet" nader ingegaan. Onder deze stukken een onderverdeling aan te brengen leek wegens het geringe aantal overbodig. Een stuk betreffende relaties met de heer van Arkel is hier na geplaatst. Het register Voorne A.B. is achteraan gezet. Er bij gevoegd is een tafel met inhoudsopgave. Na de inventaris is een regestenlijst geplaatst van alle originele akten alsmede van alle afschriften. Deze regestenlijst is gesplitst in twee delen, waarin opgenomen zijn:

1. alle oorspronkelijke stukken met alle afschriften van stukken, daterend van vóór 1300, en afschriften van latere stukken, betreffende andere dan leenzaken.
2. alle afschriften van stukken, betreffende leenzaken, gerangschikt naar de rubrieken, waaronder zij in het register worden aangetroffen. ⁹⁷ Hierbij hebben wij in de afzonderlijke rubrieken, voor zover noodzakelijk, een splitsing aangebracht naar gedateerde stukken en ongedateerde notities. Geheel achteraan zijn twee notities van economische aard opgenomen. Teneinde het overzicht volledig te maken, is naar de akten van belening van vóór 1300 per gebied verwezen.

De heren van Voorne bedienden zich bij het dateren der stukken van de jaardagstijl. ⁹⁸ De paasstijl is aangenomen voor de graven van Holland ⁹⁹ en de stad Dordrecht. ¹⁰⁰ Zowel in inventaris als regestenlijst zijn hun desbetreffende data omgerekend.

Een bijzonder geval bij de bepaling van het jaar doet zich voor bij Inv.nr. (131). Deze is gedateerd: vrijdag voor Pasen 1356. Toch wordt de datum bij omrekening 22 april 1356 wegens de plaats in het register L.R.K. nr. 41. Dit register is chronologisch ingericht en omdat een akte van midden 1356 op deze volgt, hebben wij hier te doen met een voorbeeld van het begin van het paasjaar, gerekend vanaf Goede vrijdag daarvoor. ¹⁰¹

95 Reg. nr. 5.

96 Inv.nr. (237): 1331 juli 14 (tsonnendages na sinte Margrieten dach, in den Hage).

97 Zie "Het register Voorne A.B."

98 J. de Fremery, De jaardagstijl, de jaerstijl der heeren van Naaldwijk, der heeren van Voorne tot 1372, en de gemeene stijl van Holland (BVGO, 3de reeks, 9, 1896, pp. 140 vlgg).

99 J.G. Kruisheer, Oorkonden en kanselarij van de graven van Holland, pp. 110-113 vlgg.

100 R. Fruin (Th.Az.), Handboek der chronologie voornamelijk van Nederland, Alphen aan den Rijn, 1934, p. 91.

101 D.Th. Enklaar, De jaerstijl van Melis Stoke, (Huldeboek pater dr. Bonaventura Kruitwagen O.F.M., 's-Gravenhage 1949, pp. 144-148).

Voor de groot als rekenmunt wordt een equivalent van 16 penningen aangenomen, tenzij anders vermeld. Beleningen geschieden meestal in recht leen. Slechts van uitzonderingen of gevallen, waarin het nuttig leek de aandacht te vestigen op een recht leen, is melding gemaakt. In de regestenlijst tenslotte zijn de gebruikelijke afkortingen toegepast.

Voor enige gevallen zijn bijzondere tekens gebruikt. Dit gebeurt door een asterix (*) boven de regel, wanneer een gedeelte van het regest nadien aangevuld is met gegevens van elders. Deze bron is beneden onder dezelfde asterix nader aangeduid, tenzij naar één van de concordanties verwezen wordt.

Eén stuk kon helaas niet meer tot het archief teruggebracht worden.¹⁰² Het betreft de zogenaamde "Voorboden van den Briel anno 1346"¹⁰³, die bij de scheiding van de nalatenschap van H. van Wijn, eerste rijksarchivaris, aan de Koninklijke Bibliotheek gekomen zijn. In een band, waarin Van Wijn blijkbaar rechten van den Briel verzamelde, treft men de betreffende katern thans aan.¹⁰⁴ Zonder ernstige beschadiging bleek deze niet meer van de band gescheiden te kunnen worden.

102 Concordantie I.

103 Ed. H. de Jager, *De Middeleeuwsche keuren der stad Brielle* (Werken der Vereeniging tot uitgave der bronnen van het Oude Vaderlandsche recht, tweede reeks nr. 2, 's-Gravenhage 1901, pp. 23-34).

104 HSS. 71 H 46.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Ten overvloede wijzen wij er op, dat het hier beschreven archief evenals dat van de heren van Altena ¹⁰⁵ en dat van de heren van Putten en Strijen ¹⁰⁶ van het archief van de grafelijkheid van Holland is afgesplitst om als een afzonderlijke eenheid geïntariseerd te worden. Op een onderdeel van het archief, het register "Voorne A. B.", wordt hier nader ingegaan.

¹⁰⁵ H. Hardenberg, Inventaris van het archief van de heren van Altena (in handschrift).

¹⁰⁶ C. Dekker, Het archief van de heren van Putten en Strijen (in handschrift).

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A STUKKEN BETREFFENDE RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN.

- 1** Akte van belening door graaf Jan II van Gerard, heer van Voorne, met de heerlijkheid van Voorne en het burggraafschap van Zeeland,
1303
zie reg. nr. 32 1 charter
- 2** Akte van belening door koning Hendrik VII van Gerard, heer van Voorne, met de heerlijkheid van Voorne en het burggraafschap van Zeeland,
1310
zie reg. nr. 36 1 charter
- 3** Akte van erkenning door graaf Willem III van het recht der heren van Voorne in de bede van Zeeland, revenu van het burggraafschap,
1317
zie reg. nr. 37 1 charter
- 4** Akte, houdende regeling door graaf Willem III van de inning der achterstallen in de bede van Zeeland behoudens het recht van de heer van Voorne,
1328
zie reg. nr. 44 1 charter
- 5** Akte van overeenkomst tussen graaf Willem III en de heer van Voorne inzake de afkoop van de rechten van de laatste op het burggraafschap van Zeeland, vidimus
1337.
1328
Etcetera.
zie reg. nrs. 45, 65 1 charter
- 6** Akte van kwijtschelding door Jan van Heenvliet van zijn aandeel in de bede van Walcheren ten gunste van de heer van Voorne,
1328
zie reg. nr. 52 1 charter
- 7** Akte van verkoop door graaf Floris V van Dirksland en Grijsoord aan Albert, heer van Voorne,
1284
Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. IV, nr. 2159
zie reg. nr. 20 1 charter
- 8** Akte van bevestiging door graaf Floris V van een gerechtelijke uitspraak, dat Willem van Haarlem Noordschermer, Mijzen en Ursem in leen zal houden van Gerard, kind van Voorne, die het op zijn beurt van de graaf zal houden,
1293
Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. V, nr. 2714 [onder het jaar 1292]
zie reg. nr. 28 1 charter

B STUKKEN BETREFFENDE HET BESTUUR VAN DE HEERLIJKHEID EN HET BURGGRAAFSCHAP EN HET BEHEER VAN DE BIJBEHORENDE GOEDEREN.

I LEENZAKEN.

- 9** Akte van opdracht door Floris van Jutfaas van 41 morgen te Opburen aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1355 1 charter
zie reg. nr. 83
- 9A** Vidimus door de prior van de Dominicanen en de prior van de Karmelieten, beide te Haarlem, van de akte van 21 juni 1283 waarbij Willem, zoon van de heer Simon van Haarlem zijn echtgenote Katerina voor haar lijftocht goederen geeft, die zijn vader in leen hield van de heer van Voorne, haar oom,
1316 april 04 1 charter
Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. IV, nr. 2119
- 10** Akte van bevestiging door schepenen van Zierikzee van de opdracht door Hobuuk, zoon van Hendrik Hobuuks zoon, van 1 gemet aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1362 1 charter
zie reg. nr. 102
- 11** Akte van opdracht door Floris van Coudenhove van zijn aanspraken op het veer tussen den Briel en Maassluis aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1365 1 charter
zie reg. nr. 103
- 12** Akte van opdracht door Herbaren van der Woerd van het veer over de Vennep tussen Hillegom en Burggraven veen aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1370 1 charter
zie reg. nr. 111
- 13** Akte van opdracht door Herbaren van Liesveld en Herbaren van der Woerd van het goed ter Woerd aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1370 1 charter
zie reg. nr. 112
- 14** Akte van belening door Machteld, vrouwe van Voorne, van Mabelia van den Woude met het huis te Warmond en het nieuwwand van Maasland, vidimus 1371.
1371 1 charter
zie reg. nrs. 114, 115

II WETGEVING EN GERECHTELIJKE ZAKEN.

- "Voorboden", keur, gegeven door Machteld, vrouwe van Voorne, aan de stad den Briel, gelijktijdig afschrift.
1346 1 katern
Oud inv.nr. 15. Door J. Kort opgenomen onder dit nummer, maar volgens zijn eigen inleiding elders aanwezig, nl. onderdeel van een band met handschriften verzameld door van Wijn en geschonken aan de Koninklijke Bibliotheek (HSS. 71 H 46).
- 16** Akte van toezegging door graaf Floris V en Katharina van Durbuy c.s. inzake een uitspraak, door hen te doen, over de schade van zekere bannelingen uit Zeeland,
1296 1 charter
zie reg. nr. 29

Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. V, nr. 3098

- 17** Akte van toezegging door graaf Willem III van bijstand aan de heer van Voorne tegen eventuele rechtschenners,
1328 1 charter
zie reg. nr. 51

III HANDEL EN SCHEEPVAART.

- 18** Verdrag tussen schepenen en raad van de stad Kampen en Gerard, heer van Voorne, inzake havenbelasting te den Briel,
1321 1 charter
zie reg. nr. 41

- 19-21** Akten inzake een overeenkomst tussen Dordrecht en Machteld, vrouwe van Voorne, betreffende tonnen op de Maas en de heffing daarvoor,
1367 2 charters en 1 stuk.

19 Akte van erkenning door schepenen en raad van Dordrecht, 1367, 1 charter
zie reg. nr. 106

20 Minuutakte van erkenning door Machteld, vrouwe van Voorne, 1367, 1 charter
zie reg. nr. 107

21 Akte van bevestiging door Albert, ruwaard van Holland, 1367, 1 charter
zie reg. nr. 108

- 22** Minuutbrief van Machteld, vrouwe van Voorne, aan die van Dordrecht inzake de stapel van Dordrecht en het recht van den Briel,
1369 1 stuk
zie reg. nr. 110

IV KERKELIJKE ZAKEN.

- 23** Akte van fundatie door Machteld, vrouwe van Voorne, van acht prebenden voor de hofkapel met akte van bevestiging door Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, vidimus 1349.
1349 1 charter
zie reg. nrs. 75, 76, 77

- 24** Akte van bevestiging door deken en kapittel van de Pancraskerk te Voorne van de ontvangst van 50 schilden vanwege Machteld, vrouwe van Voorne,
1352 1 charter
zie reg. nr. 79

C STUKKEN BETREFFENDE RELATIES MET ANDERE HEREN.**I DE HEREN VAN HEENVLIET.**

Het is aannemelijk, dat het archief der heren van Heenvliet voorheen bij dat van de heren van Voorne gevoegd was (zie Inl. hoofdstuk 3).

- 25** Akte van lijftocht door Dirk van Heenvliet van Elisabeth, zijn vrouw, met 100 ponden leuens jaarlijks,
1277 1 charter
Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. III, nr. 1786
zie reg. nr. 15
- 26** Akte van bevestiging door hertog Jan I van Brabant van een gerechtelijke uitspraak inzake afstand door Elisabeth van Colleghem, weduwe van Dirk van Heenvliet, van de rechten uit haar eerste huwelijk ten gunste van Hugo van Heenvliet,
1291 1 charter
Gedrukt: Kruisheer, Oorkondenboek van Holland en Zeeland, dl. V, nr. 2662
zie reg. nr. 27
- 27** Akte van belening door Jan van Heenvliet van Hugo, zoon van Hugo, met de lage ban van de Rijswaard, vidimus 1367.
1307 1 charter
zie reg. nrs. 34, 104

II DE HEER VAN ARKEL.

- 28** Akte van schuldbekentenis door Otto, heer van Arkel, van 100 ponden zwarten tournoois aan Machteld, vrouwe van Voorne,
1370 1 charter
zie reg. nr. 113

D REGISTER.

- 29** "Voorne A.B., 1284-1367, Cas L"; register, bevattende voornamelijk akten, uitgegaan van de heren van Voorne (aangelegd 1328 - 1371) 1 band
- Deze band bevat aanvullingen van enige latere handen tot 1527, zowel akten als notities, ingevoegd na de overbrenging naar het archief van de grafelijkheid van Holland.
- De band bevat:
- fo 1r-v - 5 ingekomen akten inzake rechten tegenover de grafelijkheid (zie reg. nrs. 20, 16, 19, 35, 13, 19, 33)
 - fo 2v - 1 uitgegane akte inzake beheer (zie reg. nr. 225)
 - fo 4-7v - 20 uitgegane akten en 1 notitie van belening betreffende de heerlijkheid Voorne (zie reg. nrs. 336, 119, 135, 3, 170-172, 120-121, 123, 218, 53, 124, 126, 125, 117, 535, 122, 5, 117, 132)
 - fo 8r-v - 6 uitgegane akten van belening en lijst van 5 mannen van Zuid-Holland met hun leengoed (zie reg. nrs. 503 - 505, 24 - 25, 506, 511 - 515)
 - fo 12 - 2 uitgegane akten inzake handel en scheepvaart (zie reg. nrs. 55,41)
 - fo 12v - 1 uitgegane akte van persoonlijke aard (zie reg. nr. 56)
 - fo 13-16v - 8 ingekomen en uitgegane akten inzake rechten en bevoegdheden tegenover de graven van Holland en 1 uitgegane akte van belening betreffende Friesland (zie reg. nrs. 44, 48, 46-47, 49, 616, 50, 51)
 - fo 17 - lijst van 4 mannen van Zuid-Holland met hun leengoed en 1 uitgegane akte van belening (zie reg. nrs. 516 - 517, 21, 518)
 - fo 18-20v - 12 uitgegane akten van belening en lijsten van 17 mannen van Noord-Holland met hun leengoed (zie reg. nrs. 584, 531 - 532, 1, 590,537, 10, 585 - 590, 538, 534, 2, 6, 8 - 9, 591 -594, 536, 595-600)
 - fo 21v-23v - 7 uitgegane en ingekomen akten en 2 notities van belening en lijst van 3 mannen met hun leen betreffende Acquoy, Arkel, Buren en het Sticht (zie reg. nrs. 673 - 675, 636, 646, 637, 643 - 645, 638 - 640)
 - fo 24-25v - 1 uitgegane akte van economische aard met lijst van intekenaars (zie reg. nrs. 59, 690)
 - fo 26 - lijst van 24 mannen van Duiveland en 5 van Zuid-Beveland met hun leengoed en 1 notitie (zie reg. nrs. 349 - 365, 498 - 499)
 - fo 27r-v - lijst van 39 mannen van Schouwen, beleend in de jaarbede, met 1 specificatie van leengoed (zie reg. nrs. 258 - 289)
 - fo28 - 1 uitgegane akte van belening betreffende Schouwen (zie reg. nr.223)
 - fo 29v-30v - 5 uitgegane akten en 2 notities van belening en lijst van 8 mannen van Schouwen met hun leengoed (zie reg. nrs. 222, 14, 219, 216-217, 290, 220, 291-296, 173, 198)
 - fo 31 - 3 uitgegane akten van belening betreffende Walcheren (zie reg. nrs. 410, 415 - 416)
 - fo 32v - 1 uitgegane akte inzake bestuur van de heerlijkheid (zie reg. nr. 57)
 - fo 35v - 1 ingekomen en 1 uitgegane akte van belening betreffende Wolphaartsdijk (zie reg. nrs. 501 - 502)
 - Ongefolieerd, tussen fo 37 en 38 - notitie van 1 man van Noord-Holland met zijn leengoed (zie reg. nr. 601)
 - fo 38r-v - 1 ingekomen akte inzake rechten tegenover de grafelijkheid (zie reg. nr. 48)
 - fo 38v - 1 uitgegane akte inzake bestuur van de heerlijkheid (zie reg. nr. 64)
 - fo 39-40 - 2 ingekomen stukken inzake rechten tegenover de grafelijkheid (zie reg. nrs. 58 en 18)
 - fo 40 - 1 uitgegane akte van belening betreffende Noord-Holland (zie reg. nr. 543)
 - fo 40v - 1 uitgegane akte van financiële aard (zie reg. nr. 61)
 - fo 40V-41 - 2 uitgegane akten van persoonlijke aard (zie reg. nrs. 635, 60)
 - fo 41 - 1 notitie van financiële aard (zie reg. nr. 68)
 - fo 41v - 1 uitgegane akte inzake leenhulde betreffende Putten en Putterland (zie reg. nr. 66)
 - fo 41v - 1 uitgegane akte inzake bestuur van de heerlijkheid (zie reg. nr. 67)
 - fo 42 - 4 uitgegane akten en 1 notitie van financiële aard (zie reg. nrs. 22, 38, 43, 70, 63)
 - fo 42 - lijst van 5 mannen van Walcheren met hun leengoed zonder akten en belening (zie reg. nrs. 456 - 460)
 - fo 42 - 1 notitie inzake bestuur van de heerlijkheid (zie reg. nr. 519)
 - fo 42v - 4 uitgegane akten van belening betreffende Schouwen, Heenvliet en Duiveland (zie reg. nrs. 232, 201, 340 - 341)
 - fo 43 - 2 notities van belening betreffende Schouwen (zie reg. nrs. 297-301)
 - fo 43r-v - 5 uitgegane akten van belening betreffende Walcheren, Duiveland en Schouwen (zie reg. nrs. 422, 421, 337, 227, 215)
 - fo 43v-44v - 3 uitgegane akten van belening betreffende de heerlijkheid Voorne (zie reg. nrs. 427 - 428, 139)
 - fo 45-48v - tafel op het leenregister fo 51-89v, opgemaakt 1372

fo 49v - 1 akte van belening ao 1376 betreffende Westvoorne
 De heerlijkheid Voorne
 fo 51-53v - 13 uitgegane akten en 21 notities van belening betreffende Voorne (zie reg. nrs. 126, 123, 122, 133 - 134, 158, 131, 146, 145, 117, 153, 5, 159, 559, 581, 160 - 161, 136, 155, 135, 162, 154, 203, 213, 116, 149, 163 - 166, 137, 167 - 169, 140 - 141, 156, 149) oude nrs. 1-25
 fo 54-55 - 5 akten en 24 notities van belening betreffende Westvoorne (zie reg. nrs. 183 - 186, 171, 187, 181, 188 - 196, 180, 197 - 198, 174 - 175, 177, 176, 199, 183) oude nrs. 26-44
 fo 55v-57v - 12 zowel van de heren van Voorne als van anderen uitgegane akten en 10 notities van belening betreffende Heenvliet, Putten en Voorne met 1 akte van belening ao 1392 (zie reg. nrs. 4, 213, 206, 211, 200, 204, -, 208, 202, 207, 201, 205, 209 - 210, 212, 154) oude nrs. 45-58
 Zeeland bewesten Schelde
 fo 58v-61v - 11 uitgegane akten en 50 notities van belening betreffende Walcheren (zie reg. nrs. 461 - 462, 450, 463 - 466, 411, 445, 438, 467-468, 419, 469, 443, 470 - 471, 451, 472, 416, 473 - 474, 502, 475, 442, 449, 476, 439, 477, 440, 478 - 479, 425, 480, 435, 481, 453, 482-485, 433, 486, 418, 448, 420, 487, (432), 488, 424, 444, 489 - 490, 434, 491, 441, 412, 423, 432, 437, 426, 417, 100, 436, 452, 455) oude nrs. 59-100
 fo 61v-62v - 4 uitgegane akten en 9 notities van belening betreffende Zuid-Beveland (zie reg. nrs. 500, 494 - 496, 493, 497, 11, 492) oude nrs. 101-105
 fo 62v - 1 uitgegane akte van belening betreffende Duiveland (zie reg. nrs. 343, 348)
 fo 63-64 - 2 uitgegane akten en 50 notities van belening betreffende Duiveland (zie reg. nrs. 366 - 371, 334, 348, 372 - 373, 339, 347, 374 - 398, 344, 400 - 404, 338, 405 - 408, 338, 346, 344). oude nrs. 106-140
 Zeeland beoosten Schelde
 fo 64v-66v - 13 uitgegane akten en 54 notities van belening betreffende Schouwen (zie reg. nrs. 302 - 311, 247, 312 - 313, 221, 228, 227, 226, 234, 240, 230, 253, 140 (= Voorne), 224, 255, 314 - 317, 242, 318, 248, 319 - 322, 243, 323 - 328, 256, 23, 329, 257, 330 - 331, 218, 228-229, 221, 254, 332, 150, 333, 246, 252, 454, 150, 249-251) oude nrs. 141-188
 fo 67-68 - 4 uitgegane akten en 14 notities van belening betreffende Zuid-Holland, waaronder 1 betreffende Utrecht (zie reg. nrs. 520 - 526, 508, 527 - 528, 676, 529, 510, 507, 509, 651, 669) oude nrs. 189-202
 fo 68v-70 - 11 uitgegane akten en 23 notities van belening betreffende Acquoy (zie reg. nrs. 677 - 678, 664, 645, 679 - 680, 659, 672, 682 - 684, 663, 685 - 687, 670, 689, 647, 666, 649, 651- 652, 641, 654, 665, 668, 650, 655, 648, 672, 642, 658, 663, 666, 671) oude nrs. 203-229
 fo 70v-76 - 22 uitgegane en 2 ingekomen akten en 37 notities van belening betreffende Noord-Holland (zie reg. nrs. 533, 553, 578, 539, 548, 579, 602, 534, 546, 603, 210, 12, 541, 554-556, 504, 540, 568, 578, 582, 605, 580, 606-608, 557, 609, 542, 569, 545, 573-574, 610-612, 577, 547, 612-614, 530, 564, 615, 559, 549, 558, 566, 565, 562, 551-553, 562, 576, 544, 563, 550, 39, 40, 17, 560-561, 567-568) oude nrs. 230-260
 fo 76v-77 - 4 uitgegane akten en 15 notities van belening betreffende Friesland (zie reg. nrs. 617, 626-9, 620, 630-1, 624, 631, 624, 632, 621, 616, 633, 623, 634, 619, 618, 622, 619) oude nrs. 261-274
 fo 77-77v - 4 uitgegane en 1 ingekomen akte en 1 notitie van belening betreffende Utrecht, Noord-Holland, Friesland en Noord-Holland (zie reg. nrs. 83, 576, 625, 574-575) oude nrs. 275-279
 fo 78-80 - 15 uitgegane akten en 2 notities benevens akte ao 1383 van belening der mannen van Voorne (zie reg. nrs. 142 - 143, 127, 137, 144, 138, 118, 178 -9, 192, 146, 152, 148, -, 413, 129, 128) oude nrs. 280-292
 fo 80v-84 - (29 uitgegane en 1 ingekomen akte en 7 notities van belening der mannen van Zeeland (zie reg. nrs. 334, 336, 348, 342, 228, 253, 237, 233-236, 238, 241, 30 - 31, 26, 231, 431, 430, 414, 428, 442, 429, 239-240, 409, 443, 335, 348, 147, 7, 245, 454) oude nrs. 293-313
 fo 84v-85 - 6 uitgegane akten en 2 notities van belening der mannen van Beesd, Acquoy en Rhenoy (zie reg. nrs. 647, 660, 667, 656-657, 653, 662, 661) oude nrs. 314-319
 fo 85v - 1 uitgegane akte van persoonlijke aard (zie reg. nr. 97) oud nr. 320
 fo 86v - 2 uitgegane akten inzake bestuur van de heerlijkheid betreffende Friesland (zie reg. nrs. 88, 91) oude nrs. 321-322
 fo 88v-89 - 4 uitgegane akten van belening betreffende Noord-Holland (zie reg. nrs. 570, 572, 571, 583) oude nrs. 323-325
 fo 89v - 1 uitgegane akte van belening betreffende Putten (zie reg. nr. 211) oud nr. 326
 fo 89v-110v - 5 uitgegane akten van belening betreffende Voorne, geregistreerd na 1371 (zie reg. nrs. 573, 413, 130, 129, 157, 132)
 fo 111 - 3 ingekomen en uitgegane akten inzake beheer der goederen betreffende Zwartee (zie reg. nrs. 98 - 99, 95)
 fo 112-118v - 10 uitgegane akten betreffende gerechtelijke zaken (zie reg. nrs. 92, 101, 54, 70 - 71, 73, 72, 84, 79, 81)
 fo 119-100v - 3 uitgegane akten inzake bedijkingen (zie reg. nrs. 80, 96, 109)
 fo 101r-v - 2 uitgegane akten betreffende gerechtelijke zaken (zie reg. nrs. 83, 90)
 fo 102v - 1 notitie van economische aard (zie reg. nr. 691)

fo 102v-103 - 5 ingekomen en uitgegane akten van belening betreffende Acquoy, geregistreerd ao 1417
fo 103v - 4 ingekomen akten inzake beheer der goederen betreffende Zwartee (zie reg. nrs. 86 - 87, 93-94
fo 104-105v - 5 uitgegane akten inzake bedijkingen (zie reg. nrs. 62, 69, 77,89, 105

BIJLAGEN**REGESTEN**

15. 1277 juni 23
Diederic van Vorne, ridder, heer van Heemvliet, verklaart Elisabette, dochter van heer Gosin Buch, zijn vrouw, gelijftocht te hebben met 100 lb. leuvens jaarlijks, gevestigd op 54 gemet tienden in Heemvliet en Bornisse en 8 lb. 6 s. uit de bede van Heemvliet.
op sente Jans Baptist avunde van sire ghebornisten
Oorspronkelijk (Inv. no. 25) met uithangend zegel van Arnout van Kruiningen in witte was, 4 zegels verloren.
Druk: Van den Bergh, II, nr. 336.
20. 1284 juni 25
Florens, graaf van Hollant, bevestigt heer Alebrecht van Vorne, burggraaf van Zelant, in het bezit van Diedericslande en Griishorde en neemt alwie daar mag verblijven in zijn bescherming.
des sonnendaghes na sinte Jans misse te middezomere
Oorspronkelijk (Inv. no. 7) zegel verloren, pliek afgeknipt.
Afschrift (Inv. no. 28 , fo. 1).
Druk: Van den Bergh, OHZ, II, nr. 506.
27. 1291 november 7
Jan, hertog van Lotharingen, van Brabant en Lymborch, bevestigt na uitspraak van zijn mannen de afstand door Lisebet van Colleghem, weduwe van heer Diederic van Heemvliet, ridder, vrouw van Wouter van Wineghem, van haar lijftocht, gelegen in de heerlijkheid Vorne of het graafschap Hollant, ten gunste van Hughe Vornekine, broeder van wijlen heer Diederic.
's wonendachs na alreheiligen dach
Oorspronkelijk (Inv. no. 26) zegel verloren, pliek afgeknipt.
* R.A. Haarlem, Coll. Aanwinsten 61, p. 25.
Druk: Van den Bergh, OHZ, II, nr. 789.
28. 129[3] april 3
Florens, graaf van Hollant, van Zelant en heer van Vreislant, bevestigt Willaem van Harlem heer Simons sone van Harlem op getuigenis van heer Willaem van Egmonde, Gherart van Velsen, Gherart heer Wouters sone e.a. in het Nortende van Scermer, Mizen en Ursem, grafelijk leen, als achterleen van Gherarde, kind van Vorne.
Oorspronkelijk (Inv. no. 8) zegel verloren, pliek afgeknipt.
Druk: Van den Bergh, OHZ, II, nr. 952.
29. 1296 maart 26
Florens, graaf van Hollant, van Zelant en heer van Vrieslant, verklaart met Katerine, vrouwe van Vorne en burggravin van Zelant, zijn nicht, heer Willem van Egmonde, ridder, en Philips van Wassenare, knaap, binnen een jaar na Pinksteren a.s. uitspraak te zullen doen over de schade, die de heren Wlfart van Bersele, Rase en Janne Mulart, zijn broeders, en Gilis van den Poele, ridders, c.s. door hun verbanning geleden hebben.
des manendaghes na Paesdach
"Oorspronkelijk (Inv. no. 16) met fragmenten van de uithangende zegels van Katharina van Durbuy en Filips van Wassenaar, knaap, in witte was; 2 zegels verloren."
Druk: Van den Bergh, OHZ, II, nr. 934.
32. 1303 juli 17
Jan, graaf van Henegouwen, van Hollant, van Zelant en heer van Vrieslant, bevestigt Gherard, heer van Voerne, burggraaf van Zelant, zijn neef, in diens vrije heerlijkheid Voerne en het burggraafschap van Zelant, begrensd door Bornesse en Heydenezee, met grafelijk erfrecht benevens zijn inkomsten uit het achtste deel der bede bewesten- en een kwart van die beoosten Schelt.
des woensdachs na sente Margrieten dach, in de Haghe
Oorspronkelijk (Inv. no. 1) met uithangend zegel in groene was aan dubbel koord van blauwe zijde.
Druk: F. van Mieris, Groot charterboek der graaven van Holland, Leiden 1753-1756, dl. II, p. 32.

34. 1307 december 3
 Ian van Heenvliet beleent, met toestemming van Gheeraed, heer van Vorne, Hughe Hughen sone met de lage ban van de Risewaerd, gelegen tussen de Hofmare, Vlieger en de Vliet tussen Abbenwerve en Heistadel tot de oude dijk, die loopt tussen de polders Oude Heenvliet en Risewaerd.
des zondaches na sinte Anderies dach
 Vidimus van 21 maart 1367 (zie regest no. 104).
 Druk: P.L. Muller, Regesta Hannonensia, 's-Gravenhage 1881, p. 23.
36. 1310 juni 30
 Heinricus, Romanorum rex, bevestigt Gerhardus, dominus de Vorne, castellanus Selandie, zijn neef, in diens heerlijkheid Vorne en het burggraafschap van Selandia, waarmee hij beleend was door Florentius en Johannes, diens zoon, graven van Holland.
II kal. julii, anno regni secundo, in Lucemburg
 Oorspronkelijk (Inv. no. 2) zegel verloren.
37. 1317 maart 22
 Guillelmus, Haynonnie, Hollandie Zelandieque comes et dominus Frizie, bevestigt dominus Gerardus de Vorne en diens nazaten in hun recht op het achtste deel der bede bewesten- en een kwart van die beoosten Scaldia
anno Domini millesimo trecentesimo sextodecimo
 Oorspronkelijk (Inv. no. 3) 2 zegels verloren.
 Druk: Van Mieris, II, pp. 169-170.
41. 1321 november 10
 Schepenen en raad van de stad Campen bepalen de bakenbelasting te den Briele ten behoeve van de kooplieden van Campen met heer Gherard, heer van Vorne, burggraaf van Zelant, op 8 gr. jaarlijks voor de kogge en 4 gr. jaarlijks voor de ever, terwijl deze heffing niet hoger zal worden maar lager, indien andere steden vermindering zullen krijgen.
op zinte Martiins avond in den winter
 Oorspronkelijk (Inv. no. 18) met zegel en tegenzegel in groene was.
 Druk: J.F. Niermeyer, Bronnen voor de economische geschiedenis van het Beneden-Maasgebied (Rijks Geschiedkundige Publicatiën, Grote serie nr. 127, 's-Gravenhage 1968) nr. 225.
44. 1328 april 8
 Willaem, graaf van Heynegouwen, van Hollant, van Zeellant en heer van Vrieseland, verklaart met de lieden in Zeeland beoosten- en bewesten Scelt overeengekomen te zijn de achterstallen aldaar te innen behoudens het recht van Gherard, heer van Vorne, burggraaf van Zeeland, zijn neef, en diens nakomelingen.
des vrijdaghes na Paesdach, tote Zierixee
 Oorspronkelijk (Inv. no. 4) zegel verloren.
 Afschrift (Inv. no. 29 , fo. 13).
 Druk: Van Mieris, II, p. 453.
45. 1328 november 27
 Willem, graaf van Heynegouwen, van Hollant, van Zeeland en heer van Vrieseland, verklaart, dat heer Gheraerd, heer van Voerne, burggraaf van Zeeland, zijn neef, en Alebrecht, diens zoon, en hun erfgenamen afstand gedaan hebben van hun rechten op het burggraafschap van Zeeland benevens de inkomsten daarbij, te weten het achtste deel der bede bewestenen een kwart van die beoosten Scelt, gerekend over een schot van 6 d. jaarlijks per gemet.
des sonnendaghes na sente Katerinen dach, tote Herlem
 Vidimus van 23 augustus 1337 (zie regest no. 65).
 Druk: Van Mieris, II, pp. 471-472.
51. 1328 december 16
 Willem, graaf van Heynegouwen, van Hollant, van Zeellant en heer van Vrieseland, belooft heer Gherard, heer van Voerne, burggraaf van Zeellant, zijn neef, en diens nakomelingen bij te zullen staan tegen eventuele rechtsschenners.
des vrijdaghes na sinte Lucyen dach, tote Dordrecht
 Oorspronkelijk (Inv. no. 17) zegel verloren.
 Afschrift (Inv. no. 28 , fo. 16V).

Druk: Van Mieris, II, p. 475.

52. 1328 december 31
Ian van Heenvliet erkent geen recht meer te hebben op 30 mark uit de bede van Walgheren, door heer Diederike en heer Heynrike aan zijn grootvader Hughe gegeven, omdat dit renteleen aan de heren van Vorne is bestorven.
op den jaersavond
Oorspronkelijk (Inv. no. 6) met fragment van het aanhangend zegel in groene was.
Dit charter is geraseerd. Druk: Regesta Hannonensia, p. 174.
65. 1337 augustus 23
Deken en kapittel van den Briele geven vidimus van een akte, gedateerd 27 november 1328 (zie regest no. 45).
up sente Bartolmeeus avond
Oorspronkelijk (Inv. no. 5) zegel verloren.
75. 1349 april 8
"Mechtild, vrouwe van Valkenburch, van Vorne en burggravin van Zeelandt, zet voor het heil van haar voorouders en verwanten de zes vikarieën, behorend bij de hofkapel, om in acht kanunniksprebenden, gevestigd op: (a) de parochiekerk van Oestvorne; (b) de helft van het gors Rughedijc; (c) Manekensmeet in Veechoec, waarop heer Gherard reeds twee vikarieën had gevestigd; (d) 3 hont in het Nieuwe land over den Briele, thans gehuurd door Symon Dankards zone en Monscoen (van Craken); (e) het heerlijk vrijland in Veechoec behalve het stuk van heer Bauwe, welk vrijland thans verhuurd is aan Woelbrant Heynen zone; (f) het rietland in Veechoec, thans verhuurd aan Hamekin Betten zone, welk goed men zal delen behoudens het deel van heer Jokt die Ridder, kanunnik in Briele en hoogste kapelaan, omvattend: sinte Panraes tiende, Bollaersdijc en land en prebende ten Briele, behalve de offerande van de kapel, welke prebende alleen zal komen aan de deken der kanunniken, terwijl zij regels voor de dienst stelt en de stichting recht laat volgen van de dom van Uytrecht en de Katerinenkerk ten Briele."
des woensdaghes na sinte Ambrosius dach
Vidimus van 30 mei 1349 (zie regest no. 77).
"Druk: A.A. Arkenbout en H. van der Graaf, De kapel en het kapittel van Sint Pancras op het Hof te Oostvoorne, ""Holland"", jrg. 4, 1972, pp. 260-263."
76. 1349 mei 21
Jan van Arckel, bisschop van Uytrecht, bevestigt regest no. 75 bij transfix. Vidimus van 30 mei 1349 (zie regest no. 77).
77. 1349 mei 21
Deken en kapittel van sente Katerinen kerke ten Briele geven vidimus van twee akten, gedateerd 8 april en 21 mei 1349 (zie regest nos. 75 en 76).
Oorspronkelijk (Inv. no. 23). Zegel verloren.
79. 1352 november 11
Deken en kapittel van sente Panraes kerk te Vorne bevestigen de ontvangst van 50 schilden vanwege Mechtild, v?we van Valkenburch, van [Vorne] en burggravin van Zeelant, om renten te vestigen voor twee memoriemissen jaarlijks voor heer Dieric, heer van Valkenburch, en haar tot een der haren een kruistocht ondernomen zal hebben.
op sente Martiins daghe in den winter
Oorspronkelijk (Inv. no. 24) zegel verloren.
83. 1355 juni 5
Florens van Jutfaes Scaden sone, knaap, erkent 41 morgen, gelegen te Opboeren in het Sticht, van v?we Mechtild van Voorne in leen te houden zoals zijn voorouders voor hem.
up sente Bonifaes dach
Oorspronkelijk (Inv. no. 9) met aanhangend zegel in groene was
Afschrift (Inv. no. 29 , fo. 77 nr. 275).
Het charter is geraseerd.
102. 1362 mei 10
Jan Willems sone, Jan Jans sone en [He]jnic jonghe Jans sone, schepenen te Zirixee, bevestigen de

opdracht van 1 gemet te Kercwerve door Hobuuc, Heinric Hobuux soens sone aan Machtild, vrouwe van Vorne, van Valkenburgh en burggravin van Zeeland, ter betering van de nalatigheid van zijn vader.
des dinxendaghes voir sente Servaes dach
Oorspronkelijk (Inv. no. 10) 3 zegels verloren.

- 103.** 1365 juni 1
Florens van Coudenhoven verklaart geen recht te hebben op het veer tussen den Briele en Mazelanderslws.
up den Pinxterdach
Oorspronkelijk (Inv. no. 11) zegel verloren.
- 104.** 1367 maart 21
Gherard, bastaard van Vorne, ridder, Vranke die Visscher, Lodder Brunen sone, Ian Aernds sone [van Abbenbroeke] en Gheeraed [Cl]ays sone geven vidimus van een akte, gedateerd 3 december 1307 (zie regest no. 34).
des maendaghes na halfmaerte
Oorspronkelijk (Inv. no. 27), zegels verloren, pliek afgesneden.
- 106.** 1367 augustus 14
Schepenen en raad van Dordrecht komen met Machtild, vrouwe van Valkenburch, van Voorne en burggravin van Zeeland voor de duur van 3 jaar overeen, dat zij 3 tonnen in de Maze zal verzorgen en de vergoeding daarvoor zal zijn voor een schip van 60 last tonharing 6 s., een van 40 last 4 s. en voor een van 20 last 2 s.
op onser vrouwen avond assumptio
Oorspronkelijk (Inv. no. 19), met uithangend stadszegel in groene was.
Druk: Niermeyer, Bronnen Neder-Maasgebied nr. 496 .
- 107.** 1367 augustus 14
Mechtild, vrouwe van Valkenburg, Voorne en burggravin van Zeeland, bevestigt de overeenkomst, genoemd in regest no. 106.
up onser vrouwen avond assumptio
Minuut (Inv. no. 20).
regest nos. 106 en 108.
- 108.** 1367 augustus 16
Aelbrecht, paltsgraaf aan de Rijn, hertog in Beyeren, ruwaard van Heyngouwen, Holland, Zeland en Vriesland, bevestigt de overeenkomst tussen (Machtild), vrouwe van Voorne, zijn nicht, en de stad Dordrecht, genoemd in regest no. 106.
manendach na onser vrouwen assumptio, in den Haghe
Oorspronkelijk (Inv. no. 21), met afhangend zegel in groene was.
Druk: Van Mieris, III, p. 212.
- 110.** 1369 juni 11
Machteld, vrouwe van Valkenburg, van Voirne en burggravin van Zeelant, bericht de burgers van Dordrecht, dat zij niet weet van afbreuk aan de stapel van Dordrecht door een te Briele en zij dan ook geen bepalingen heeft gemaakt voor andere kooplieden dan die onder haar gezag vallen.
des manendaghes up sente Odulfs avond, te Voirne z.j.
Minuut (Inv. no. 22).
Druk: Niermeyer, Bronnen Neder-Maasgebied nr. 514.
- 111.** 1370 januari 5
Herbaren van der Woert verklaart het veer over de Vennep tussen Hilleghim en 's burggraven veen van Mechtild, vrouwe van Valkenborch, van Voirne en burggravin van Zeland, in leen ontvangen te hebben maar het haar, wanneer iemand beter recht mocht aantonen, terug te zullen geven.
des zaterdaghes op der dertiendenavond
Oorspronkelijk (Inv. no. 12), met aanhangend zegel in groene was.
- 112.** 1370 april 10
Herbaren van Liesvelt, ridder, en Herbaren van der Woert, knaap, verklaren, dat vrouwe Mechtild, vrouwe van Valkenborch, van Voirne en burggravin van Zeeland, hen toestemming heeft gegeven de

hofstede ter Woert ten behoeve van Gherit en Heynric van der Woert, Heynrics kinderen, te verkopen en het geld daarvan binnen 5 jaar weer te beleggen in goed op Voirne of in Holland, te houden van de hof van Voirne.

up den scortelw [oensdach]

Oorspronkelijk (Inv. no. 13), zegels verloren, pliek afgesneden.

- 113.** 1370 december 8
Otte, heer van Arkele, erkent Mechteld, vrouwe van Valkenborch, van Voirne en burggravin van Zeeland, de somma van 100 lb. zw. tur., 1 oud schild van keizer of koning van Vrancrike voor 36 gr., 1 rijder of voetganger van Vrancrike voor 29 gr., schuldig te zijn, welk bedrag hij vóór Kerssavond volgend jaar zal betalen.

des sonnendaghes up onser vrouwen dach conceptio

Oorspronkelijk (Inv. no. 28), 2 zegels verloren, pliek afgeknipt.

- 114.** 1371 maart 2
Machtild, vrouwe van Valkenborch, van Voirne en burggravin van Zeeland, beleent Mabelie van den Woude, dochter van Jacob van den Woude, haar nicht, met huis en hofstede te Warmonde, welk huis vrouwe Machtild voorheen van heer Jacob kocht, benevens het nieuwe land van Mazeland, thans aan de vrouwe.

des sonnendaghes up den anderen dach van maerte, te Vorne

Vidimus van 5 maart 1371 (zie regist no. 115).

- 115.** 1371 maart 5
Deken en kapittel van sente Pancraes te Vorne geven vidimus van een akte, gedateerd 2 maart 1371 (zie regist no. 114).

des woinsdaghes op den vijften dach van maerte

Oorspronkelijk (Inv. no. 14) zegel verloren.

CONCORDANTIE I - VAN DE INVENTARIS VAN CORNELIS SUYS UIT 1552 OP DE ONDERHAVIGE

De aanduiding (H) betekent, dat het betreffende stuk niet tot dit archief behoort hetzij omdat het is uitgegaan naar de grafelijkheid van Holland, hetzij omdat het na 1372, wanneer het huis Voorne uitsterft, opgemaakt is.

De aanduiding (M) betekent, dat het betreffende stuk in 1953 overgenomen werd uit de verzameling van het museum Meermannno-Westreenianum.

Tenslotte geeft de aanduiding (KB) aan, dat het onderhavige stuk thans berust in de Koninklijke Bibliotheek.

inv. Suys	Deze Inv.
c Leyden mit Woerden	
f° 15 nr. 1	nr. 14
c Voorne	
fo 60 nr. 1	(- Putten Inv. nr. 11)
fo 60 nr. 2	-
fo 60 nr. 3	(H)
fo 60 nr. 4	(H)
fo 60 nr. 5	-
fo 60V nr. 1	-
fo 60V nr. 2	nr. 23
fo 60V nr. 3	-

inv. Suys	Deze Inv.
fo 60V nr. 4	nr. 24
fo 60V nr. 5	(H)
fo 61 nr. 1	-
fo 61 nr. 2	(H)
fo 61 nr. 3	nr. 9
fo 61 nr. 4	- (H)
fo 61V nr. 1	- (H)
fo 61V nr. 2	-
fo 61V nr. 3	-
fo 61V nr. 4	- (H)
fo 62 nr. 1	- (H)
fo 62 nr. 2	(H)
fo 62 nr. 3	(H)
fo 62V nr. 1	-
fo 62V nr. 2	-
fo 62V nr. 3	(H)
fo 62V nr. 4	-
fo 62V nr. 5	-
fo 62V nr. 6	- (H)
fo 63 nr. 1	- (H)
fo 63 nr. 2	- (H)
fo 63 nr. 3	nr. 27
fo 63 nr. 4	- (H)
fo 63 nr. 5	nr. 11
fo 63 nr. 6	-
fo 63V nr. 1	- (H)
fo 63V nr. 2	-
fo 63V nr. 3	-
fo 63V nr. 4	-
c Brieven van diversche leenen.	
fo 113V nr. 3	nr. 10
c Obligatien	
fo 122 nr. 4	nr. 28
c 't Coffeer mitte twee geluwe vierstalen	
fo 187V nr. 3	nr. 12
fo 187V nr. 4	nr. 13

inv. Suys Deze Inv.
 c Voirne. Inventoire d'aucuns anciens litteraiges touchans la seigneurie de Voirne et burgravie de Zeelande.

(c) Dese brieven leggen besteet in een coffer getykent mit twee geluwe bourgonsche cruce in een laide daer op staet: eenige oude brieven beroerende die heerlicheyt van Voirne ende burgravie van Zeelant.

fo 282 nr. 1	-
fo 282V nr. 2	nr. 7
fo 282V nr. 3	nr. 8
fo 282V nr. 4	nr. 1 (M)
fo 282V nr. 5	nr. 2 (M)
fo 283 nr. 6	nr. 6
fo 283 nr. 7	-
fo 283 nr. 8	nr. 3 (M)
fo 283V nr. 9	nr. 18
fo 283V nr. 10	nr. 4
fo 284 nr. 11	nr. 17
fo 284 nr. 13	-
fo 284 nr. 14	nr. 5
fo 284V nr. 15	(H)
fo 284V nr. 16	-
fo 284V nr. 17	nr. 19
fo 284V nr. 18	nr. 20
fo 284V nr. 19	nr. 21
fo 284V nr. 20	(H)
fo 285V nr. 21	(H)
fo 285V nr. 22	(H)
fo 286 nr. 23	(H)
fo 286 nr. 24	(H)
fo 286 nr. 25A	(H)
fo 286V nr. 25B	- (H)
fo 286V nr. 26	(H)
fo 286V nr. 27	- (H)
fo 287 nr. 28	nr. 15 (KB)
fo 287 nr. 29	-
fo 287 nr. 30	nr. 22

CONCORDANTIE II - VAN DE ONDERHAVIGE INVENTARIS OP DIVERSE OUDE INVENTARISSEN

Deze Inventaris	LRK. nr. 431	LRK. nr. 418	LRK. nr. 433	Ver. Inv. 2	Suys
1	fo 10	-	-	-	fo 282V nr. 4
2	fo 38V	-	-	-	fo 282V nr. 5
3	fo 38	-	-	-	fo 283 nr. 8
4	fo 11	-	-	-	fo 283V nr. 10
5	fo 21	-	-	-	fo 284 nr. 14
6	fo 23	-	-	-	fo 283 nr. 6
7	fo 3V	-	-	-	fo 282V nr. 2
8	fo 11	-	-	-	fo 282V nr. 3
9	-	fo 176V nr. 7	fo 65V	fo 43 nr. 430	fo 61V nr. 3
10	-	fo 176V nr. 11	fo 66V	-	fo 113V nr. 3
11	-	fo 177 nr. 17	fo 68	-	fo 63 nr. 5
12	-	fo 177V nr. 23	fo 68V	-	fo 187V nr. 3
13	-	fo 177V nr. 24	fo 68V	-	fo 187V nr. 4
14	-	fo 177V nr. 26	fo 65	fo 37V nr. 377	fo 15 nr. 1
15	fo 5	-	-	-	fo 287 nr. 28
16	-	-	-	-	-
17	fo 10V	-	-	-	fo 284 nr. 11
18	fo 9	-	-	-	fo 283V nr. 9
19	-	-	-	-	fo 284V nr. 17
20	-	-	-	-	fo 285 nr. 18
21	-	-	-	-	fo 285 nr. 19
22	fo 27V	-	-	-	fo 287 nr. 30
23	-	-	fo 61V	fo 39V nr. 393	fo 60V nr. 2
24	-	fo 176 nr. 4	fo 63V	fo 44V nr. 440	fo 60V nr. 4
25	-	-	-	-	-
26	-	-	-	-	-
27	-	-	fo 68V	-	fo 63 nr. 3
28	fo 25V	fo 179 nr. 51	fo 17	-	fo 122 nr. 4
29	= LRK. nr. 90				fo 232V

CONCORDANTIE III - VAN THANS VERLOREN STUKKEN, DIE EVENWEL AFGESCHREVEN ZIJN IN INV.NR. 29, OP DIVERSE OUDE INVENTARISSEN

Regest	LRK. nr. 431	LRK. nr. 418	LRK. nr. 433	Ver. Inv. 2	Suys
12	fo 30	-	-	-	-
13	fo 37V	-	-	-	-

Regest	LRK. nr. 431	LRK. nr. 418	LRK. nr. 433	Ver. Inv. 2	Suys
18	fo 38	-	-	-	-
45	-	-	-	-	fo 63V nr. 3
48	-	-	-	-	fo 63V nr. 2
58	fo 5	-	-	-	-
86	fo 33	fo 176V nr. 9	fo 35	-	-
87	fo 1	-	-	-	-
[?]3	fo 33V	-	fo 35	-	-
[?]4	fo 34	-	-	-	-
[?]5	-	fo 176V nr. 8	fo 33V	-	-
[?]8	fo 10	-	-	-	-
[?]9	fo 33V	-	-	-	-
[?]	fo 35	-	-	-	-
[?]48	fo 1V	-	-	-	-
[?]12	-	-	-	fo 11V nr. 104	fo 62V nr. 4
635	fo 5	-	-	-	-
636	fo 2	-	-	-	-
637	fo 22	-	-	-	-

NEGATIEVEN

Foto's naar deze negatieven kunnen bij het Nationaal Archief worden besteld.

3.2.958	Inv. nr. 1 met zegel (= 3.2.216)
3.2.959	Inv. nr. 2
3.2.960	Inv. nr. 3
3.2.961	Inv. nr. 4
3.2.962	Inv. nr. 5
3.2.963	Inv. nr. 6 met fragment zegel.
3.2.600	Inv. nr. 7
3.2.964	Inv. nr. 8
3.2.965	Inv. nr. 9 met zegel.
3.2.966	Inv. nr. 10
3.2.967	Inv. nr. 11
3.2.968	Inv. nr. 12 <ul style="list-style-type: none"> a. charter met zegel b. zegel van Herbaren van der Woerd (9x12).
3.2.969	Inv. nr. 13
3.2.970	Inv. nr. 14

	Inv. nr. 15 = HSS. der KB 71 H 46
3.2.603	Inv. nr. 16
3.2.971	Inv. nr. 17
3.2.972	Inv. nr. 18 <ul style="list-style-type: none">a. charter met zegelb. zegel van Kampen (koll. nr. 196 (9x12))c. tegenzegel van Kampen.
3.2.973	Inv. nr. 19 met zegel (= 5.2.103).
3.2.974	Inv. nr. 20
3.2.975	Inv. nr. 21 <ul style="list-style-type: none">a. charter zonder zegelb. zegel van Albert van Beieren
3.2.976	Inv. nr. 22
3.2.977	Inv. nr. 23
3.2.978	Inv. nr. 24
3.2.599	Inv. nr. 25
3.2.601	Inv. nr. 26
3.2.979	Inv. nr. 27
3.2.980	Inv. nr. 28
3.1.81	(film 9/10) Inv. nr. 29